

HISTORIAA

323.2

HR 76

EROTETUT RAUTATIEKUNNIST

PÖXTÄKUNNIST, MUISTOKIRJA

KIRJALLISUUTTA

1945-1947

A 13

1918 - tapahtumat

asiapapereita

Pöytäkirja v. 1918 erotettujen rautatieläisten neuvottelukunnan yleisjaoston kokouksesta, joka pidettiin Helsingissä, rautatiehallituksen hallintorakennuksessa elokuun 31 päivänä 1945 klo 12. Läsniä olivat puheenjohtaja, varatuomari Wäinö Ilmari Häkkinen sekä jäsenet osasto sihteeri Tapani Kaarle Aarre Konstantin Järnefelt, vaihde miestä nesi mies Eero Kallio ja mainospiirtäjä Ludvig Kulo. Sihteerinä toimi allekirjoittanut.

1.§.

Puheenjohtaja palautti lyhyesti mieliin viime kokouksessa käydyn keskustelun, jossa oli tuotu esille paljon varteenotettavaa neuvottelukunnan vastaisessa työssä ja esitetty jo yksityiskohtainen toimintasuunnitelma, joka monessa suhteessa puhujan mielestä oli oikeaan osunut. Kun jaoston jäsenet tällä väliajalla ovat saaneet rauhassa syventyä viime kokouksessa esitettyihin ajatuksiin, kehoitti puheenjohtaja käyttämään puheenvuoroja asiassa.

Jäsen Kulo ilmoitti jo viime kokouksessa tulleen vakuuttuneeksi, että asiassa oli päästy oikealle tielle sekä esitti, laatimansa ehdotuksen niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan neuvottelukunnan tulisi ratkaisunsa tehdä. Kulon ehdotus oli seuraava:

I Yleiset perusteet: Neuvottelukunta lähtee kysymystä ratkaisemaan sen periaatteen pohjalta, että kullekin on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan korvaamaan vain hänen todelliset menetyksensä ja että tällöin erotetuksi tulleen palvelusaika rautateillä, perhesuhteet ja mahdollisuus sijoittautua muuhun ansiotoimeen erotetuksi tulemisensa jälkeen otetaan huomioon

II Yleiskorvaus: Jokaiselle valtionrautateiden palveluksessa toimineelle, v. 1918 tapahtumien johdosta erotetuksi tulleen rauta-

W. Lehtinen

tieläiselle) suoritetaankertakaikkisena hyvityksenä 10000;- mk.

III Peruskorvaus: Tällaista korvausta ovat oikeutetut saamaan kaikki sellaiset valtionrautateiden palveluksesta v. 1918 erotetut rautatieläiset, jotka yhtämittäisesti olivat toimineet rautatielaitoksen palveluksessa vähintään kaksi vuotta.

Korvausta laskettaessa pidetään perustana erotetun vakinaisesta toimestaan nauttimia palkkatuloja. Tämän palkan markkamääräinen summa on virallisen indeksilaskelman mukaisesti lisättävä, että se vastaa sitä arvoa, joka markalla korvauskysymyksen ratkaisuhetkellä on.

Korvaus suoritetaan palvelusajan perusteella seuraavan taulukon mukaisesti

2 v. V.R:n palveluksessa olleille	20%	<i>W. Lehtinen</i>
3 " " " "	30%	
4 " " " "	40%	
5 " " " "	50%	
6 " " " "	60%	
7 " " " "	70%	
8 " " " "	80%	
9 " " " "	90%	
vähintään		
10 " " " "	100%	

Tällaista toimestaoloaikaan V.R:llä pohjautuvaa, v. 1918 tapauksien takia erotetuille rautatieläisille annettavaa korvausta nimitetään tässä ehdotuksessa peruskorvaukseksi.

Mikäli joltain erotetulta rautatieläiseltä jäi toimestaoloajaltaan palkkaa saamatta, on sellainen nyt suoritettava, vaikka hänen palvelusaikansa ei kohoaisikaan kahteen vuoteen.

Täysimääräiseen peruskorvaukseen ovat oikeutettuja sellaiset perheelliset rautatieläiset, joilla sinä aikana, jolta korvausta tullaan suorittamaan oli huollettavanaan 1 alaikäinen lapsi ja jotka sairauden, työttömyyden tai poliittisista syistä vankilassa

olon takia eivät pystyneet ansiotyön avulla itsensä ja perheensä elättämiseen.

Ylennetty peruskorvaus:

Sellaisille perheellisille rautatieläisille, joista edellisessä kohdassa puhutaan, mutta joilla oli huollettavanaan useampia kuin yksi alaikäinen lapsi suoritetaan ylennettyä peruskorvausta seuraavasti:

2 alaikäisestä lapsesta	10 % korkeampaa
3 " "	20 % "
4 " "	30 % "
5 " "	40 % "
6 " "	50 % "
7 & yli "	60 % "

Täysimääräistä peruskorvausta alempi korvaus suoritetaan;

- 1) lapsettomille perheille 10 % vähennettynä
- 2) naimattomille 20 % *20 %*
- 3) uuteen toimeen *uuteen toimeen* sijoittautuneille, jos heidän nauttimansa palkkatulot jäivät alle siitä vakinaisesta toimesta maksettavan palkan, jossa he rautatiellä olivat. Palkkatulojen vähenemisestä aiheutuneen tappion korvaamisessa noudetaan tällöin suhteellista peruskorvauksista laadittua taulukkoa.

Kulo lisäsi, että numerollisesti hän ei pidä esitystään lopullisena, joten niissä voi olla muuttamisen varaa ja että korvausajasta olisi päästävä yksimielisyyteen. Kulon mielestä Kallion esitys viime kokouksessa on tässä suhteessa käytöskelpoinen. Erikoisen tärkeänä Kulo piti sitä, että korvaussumma olisi saatava kokonaan verovapaaksi, josta seikasta neuvottelukunnan olisi tehtävä aikanaan perusteltu esitys valtioneuvostolle.

Jäsen Kallio piti vaikeana näin heti perusteellisen lau-

sunnon antamista Kulon uudesta ehdotuksesta. Kallion mielestä lasten lukumäärän vaikutus korvaukseen oli tarpeettomasti tehty liian laajaksi, sillä joka lapsen kohdalta prosenttilisäys ei liene tarpeellista. Myöskin olisi ehdotukseen lisättävä sellainen määräys, että korvausta ei makseta muille kuin sitä hakeneille; siis vain niille, jotka ovat täyttäneet neuvottelukunnan korvaushakulomakkeen. Neuvottelukunnan tiedustelulomakkeeseen Kallio esitti lisättäväksi vielä seuraavat kysymykset:

Oliko erotetulla jokin muu ammattitaito? sekä saman kysymyksen myös leskiin nähden, sillä sellaisten, jotka osasivat jonkin muun ammatin oli ollut paljon helpompi sijoittua eron jälkeen uuteen toimipaikkaan.

Puheenjohtajan mielestä Kulon ehdotus kulki juuri sillä linjalla, jota neuvottelukunnan tulisi noudattaa. Yleiskorvauksen ajatus siinä oli paikallaan ja samoin myöskin peruskorvaus. Mitä Kulon esittämiin prosenttimääriin tulee, niin niistä voitiin vielä keskustella. Kun näin äkkiä joutuu perusteellisen ja kiitetyneen ehdotuksen kuulemaan, niin puheenjohtajankin mielestä pitäisi saada aikaa siihen rauhassa syventyä, ennenkuin voi siitä lausuntonsa antaa.

Jäsen Kulo ilmoitti yhtyvänsä Kallion ehdotukseen, että korvaus maksettaisiin vain sitä hakeneille ja että hänen ehdotuksensa numerolliset yksityiskohdat voidaan kyllä muuttaa. Ennen numeropuolen ratkaisemista olisi kuitenkin ratkaistava m.m. seuraavat periaatteelliset kysymykset

- 1) Korvausaika
- 2) V.R:n palvelukseen palaamisen vaikutus
- 3) Erotettujen eläke
- 4) Korvaus leskille
- 5) Korvauksen verovapaus.

Jäsen Järnefelt antoi tunnustuksen Kulon ehdotukselle,

jossa asiaa oli laajasti ja perusteellisesti käsitelty. Kuitenkin herätti Järnefeltissä epäilyä Kulon esittämät perheellisyysprosentit. Tarkoitushan pitäisi olla korvata menetetyt palkkaedut ja muut menetykset korvaisi ehdotettu yleiskorvaus. Jos näin huomattavat lapsiprocentit otetaan huomioon, niin lapselliset perheet voivat joutua huomattavasti edullisempaan asemaan, mihin toiset perheellisiä nauttivat ovat juneet.

Jäsen Kulo sanoi kovasti pohtineensa lapsikysymystä ehdotusta laatiessaan, mutta jos v. 1918 maksettiin lapsiavustusta, niin silloinhan tämä asia järjestyy itsestään palkan mukaan ilman prosenttilisäyksiä.

Jäsen Kallio ilmoitti, että jo v. 1916 maksettiin lapsiavustusta, jota sen jälkeen on pari kertaa korotettu.

Jäsen Järnefelt huomautti, että jos indeksin mukaan lasketaan palkkaedut, niin silloin lasten kohdalta on huomattava nykyinen 200 mk suuruinen lapsiavustus, vaikkei se vastaakaan vuoden 1918 lapsiavustusta indeksin mukaan korotettuna, mutta on sama minkä toisetkin saavat.

Puheenjohtaja katsoi lapsikysymyksen tulleen selvitetyksi sekä kehoitti käyttämään puheenvuoroja kosvausaikaa koskevasta kysymyksestä.

Jäsen Kulon mielestä voitiin korvausta vähentää ajan mukaan, sillä jokaisen erotetun, jos hän oli terve eikä vankina, täytyi eron jälkeen hakeutua ansiotoimeen voidakseen selviytyä elämän taistelussa. Korvausten maksamisen alkamishetkeksi olisi määrättävä erottamisaika tai se aika, josta hetkestä alkaen asianomainen jäi ilman palkkaa. Monet eivät saaneet palkkaansa enää maalisi - huhtikuulta v. 1918. Aluksi olisi joltakin ajalta maksettava täysi korvaus sitten 75 % korvaus ja 50 % korvaus ja sen jälkeen lopetettava maksaminen kokonaan. Nyt olisi si vain löydettävä kohtuulliset aikarajat näille korvauksille.

Kulo oli ajatellut kahdelta vuodelta täyttä korvausta kolmannelta 75 %, neljänneltä 50 % ja viidenneltä ei enää mitään korvausta. Kun Kallio edellisessä kokouksessa oli esittänyt kolmen vuoden korvausaikaa, niin voitiin korvausaika Kulon mielestä alentaa siihenkin.

Jäsen Kallio ilmoitti ehdottaneensa kolmen vuoden korvausaikaa sen perusteella, että se sopii yhteen silloin vallinneeseen työttömyyskauteen ja että kolme vuotta on katsottava riittäväksi uuden ammatin oppimiseen.

Jäsen Kulo muutti nyt ehdotuksensa seuraavaksi: ensimmäiseltä vuodelta täysi korvaus, toiselta 75 % korvaus, kolmannelta 50 % korvaus ja neljänneltä ei enää mitään korvausta, näin sihtäkin huolimatta, että itse oli joutunut olemaan kolme vuotta vankina.

Puheenjohtajan mielestä oli asiaa vielä mietittävä ennenkuin lopullinen päätös tehdään.

Jäsen Kulo ilmoitti esittäneensä vain oman mielipiteensä sekä yhtyi puheenjohtajaan, ettei "numeroista" tehtäisi vielä tässä vaiheessa lopullista päätöstä.

Puheenjohtaja siirtyi nyt verovapauskysymykseen, joka läheisesti liittyy edelliseen, sillä korvauksen suuruutta määrättäessä verovapaus on laskuissa huomioitava.

Jäsen Kallio piti luonnollisena, että jaosto yksimielisesti yhtyisi verovapausesitykseen, kun kysymyksessä on, kuten nyt, 24 vuotta sitten menetettyjen tulojen korvaaminen. Olisi näet aivan kohtuutonta, että senaikaisiin tuloihin sovellettaisiin nyt voimassa olevia paljon ankarampia verolakeja.

Jäsen Järnefelt ei periaatteessa hyväksynyt verovapausajastusta vaikka hän ei asiaa sinänsä tahtonut vastustaa. Järnefeltin mielestä olisi korvausta määrättäessä otettava verotus huomioon ja annettava tämän perusteella suuremmat korvaukset.

Järnefelt oli sillä kannalla, että jokaisen on tulostaan veroa maksettava. Jos yhä suuremmat ryhmät saavat verovapauden, niin silloin mennään vaaralliselle tielle. Nykyisin on jo eräillä ryhmillä liikaa verovapaita tuloja (m.m. edustajapalkkiot) siihen nähden, että nykyiset verolait, kuten Kallio oli huomauttanut, ovat ovat paljon ankarampia kuin vuosina 1918 - 22, Järnefelt oli valmis asettumaan osittaisen verovapauden kannalle. Hänen mielestään tähän suurempi korvaus ja lievempi verotus oli oikeampi kuin pieni korvaus ja verovapaus.

Jäsen Kulo ilmoitti asiaa pohtineensa samalta pohjalta kuin Kallio ja tulleen samaan tulokseen. Jos oikeudenmukaisuutta noudatetaan, niin ei sen aikaisiin tuloihin voida soveltaa nykyisiä ankaria verolakeja, joiden progressiivisuudesta ja markan arvon alemmisesta johtuen verot tulisivat nousemaan kohtuuttoman suuriksi. Kulo oli puinvastoin kuin Järnefelt valmis tinkimään korvauksen suuruudesta, mutta ei verovapaudesta. Valtio ei saisi verorahoista kuin osan, sillä kunnanveroihin hupenisi huomattava osa niistä. Näin ollen ei olisi valtion edun mukaista maksaa suuria korvauksia vain sen vuoksi, että kunta saisi tuloja. Neuvottelukunnan olisi asetettava sille kannalle, että korvaukset voitaisiin esittää myönnettäviksi vaikka pienempinäkin, kun ne verovapaina kokonaan jäisivät korvauksen saajalle. Verovapautta oli sovellettu m.m. sodan aikana turvasikilössä olleiden korvauksiin nähden.

Jäsen Järnefelt huomautti, että suurin osa meni valtiolle sekä että kun indeksikorotus on korvauksessa otettu huomioon olisi verot maksettava ainakin osittain.

Puheenjohtaja katsoi tämän asian vielä tarvitsevan miettimisaikaa sekä tiedusteli, olisiko jäsenillä jo jotain esitettävänä niiden kohdalta, jotka ovat palanneet takaisin valtionrautateiden palvelukseen.

Jäsen Kulo huomautti, että hänen esittämänsä kolmen vuoden korvaus aika ei luonnollisestikaan koskisi näitä, koska he uudelleen palvelukseen tullessa joutuivat aluksi huonommalle palkalle ja heidän ylenemisensä painotuksen takia oli hyvin hidasta. Näiden kohdalta olisi korvattava myös täten aiheutuneet todelliset menetykset.

Jäsen Kallio ilmoitti ottaneensa edellisessä kokouksessa puheenjohtajalle jättämässään luonnoksessa nämä seikat huomioon.

Puheenjohtaja selosti Kallion tekemää luonnosta sekä jätti sen tältä osalta pöytäkirjaan otettavaksi, jotta jäsenet voivat siihen yksityiskohtaisesti tutustua pöytäkirjan otteesta.

Kallion ehdotus oli seuraava:

Menetykset nykyisen rahan mukaan.

Noin kolmen vuoden työttömyys ennen uuden ammatin oppimista á

40000 mk vuodessa	120000:-
-------------------	----------

Noin seitsemän vuotta asemamiehenpalkkaa

pienemmällä palkalla á 4000 mk vuodessa	28000:-
---	---------

Lapsiavustuksen menetys kolmelta lapselta

11 vuoden aikana á 7200 mk vuodessa	84000:-
-------------------------------------	---------

Ylimääräisenä 4 vuotta, palkan ero 12000 mk

vuodessa	48000:-
----------	---------

Seuraavien nimitysten myöhästymisestä joh-

tunut menetys (Noin kuusi vuotta jälessä)

á 10000:-	60000:-
-----------	---------

Eläkelaitoksen takamaksut

5000:-

Yht. 345000:-

Puheenjohtaja siirtyi sitten käsittelemään v. 1918 erotettujen suhdetta valtionrautateiden eläkelaitokseen ja totesi siinä olevan monia sellaisia seikkoja, joiden selvittämisessä neuvottelukunta voisi kuulla asiantuntijoina eläkelaitoksen kamreeria ja asiamiestä.

jossa asiaa oli laajasti ja perusteellisesti käsitelty. Kuitenkin herätti Järnefeltissä epäilyä Kulon esittämät perheellisyysprosentit. Tarkoitushan pitäisi olla korvata menetetyt palkkaedut ja muut menetykset korvaisi ehdotettu yleiskorvaus. Jos näin huomattavat lapsiprocentit otetaan huomioon, niin lapselliset perheet voivat joutua huomattavasti edullisempaan asemaan, mihin toiset perheellisiä nauttivat ovat joutuneet.

Jäsen Kulo sanoi kovasti pohtineensa lapsikysymystä ehdotusta laatiessaan, mutta jos v. 1918 maksettiin lapsiavustusta, niin silloinhan tämä asia järjestyy itsestään palkan mukaan ilman prosenttilisäyksiä.

Jäsen Kallio ilmoitti, että jo v. 1916 maksettiin lapsiavustusta, jota sen jälkeen on pari kertaa korotettu.

Jäsen Järnefelt huomautti, että jos indeksin mukaan lasketaan palkkaedut, niin silloin lasten kohdalta on huomattava nykyinen 200 mk suuruinen lapsiavustus, vaikkei se vastaakaan vuoden 1918 lapsiavustusta indeksin mukaan korotettuna, mutta on sama minkä toisetkin saavat.

Puheenjohtaja katsoi lapsikysymyksen tulleen selvitetyksi sekä kehoitti käyttämään puheenvuoroja kosvusaikaa koskevasta kysymyksestä.

Jäsen Kulon mielestä voitiin korvausta vähentää ajan mukaan, sillä jokaisen erotetun, jos hän oli terve eikä vankina, täytyi eron jälkeen hakeutua ansiotoimeen voidakseen selviytyä elämän taistelussa. Korvausten maksamisen alkamishetkeksi olisi määrättävä erottamisaika tai se aika, josta hetkestä alkaen asianomainen jäi ilman palkkaa. Monet eivät saaneet palkkaansa enää maalisi - huhtikuulta v. 1918. Aluksi olisi joltakin ajalta maksettava täysi korvaus sitten 75 % korvaus ja 50 % korvaus ja sen jälkeen lopetettava maksaminen kokonaan. Nyt olisi si vain löydettävä kohtuulliset aikarajat näille korvauksille.

Jäsen Kallion mielestä valtion olisi korvattava nekin vahingot, arviolta 2 - 3 miljoonaa markkaa, jotka erotetuille tässä esityksessä ovat koituneet.

Jäsen Kulo totesi kysymyksen vaikeaksi ja monimutkaiseksi. Erotetuille on näet koitunut monella tavalla vahinkoa

1) Erotettu menetti eläkekassaan maksamansa maksut kokonaan, kun oli oikeuden tuomiolla erotettu palveluksesta. Nämä menetetyt maksut on saatava takaisin sekä lisäksi korko ja inflatiokorvaus. Kun kuitenkin eläkelaitos joutuisi kärsimään tästä suurista vahinkoja etenkin sen takia, että se sääntöjensä takia ei ole voinut turvata palkkiaan inflatiolta reaaliomaisuutta hankkimalla, olisi valtion tultava apuun ja korvattava eläkelaitokselle, mitä se erotetuille joutuu maksamaan.

2) Erotettujen lesket jäivät ilman eläkettä ja samoin v. 1918 armutettujen lesket - useita armuttiin v. 1918 suoralta kädeltä ilman tuomiota. Näille leskille on saatava eläke-odut voimaan ja

3) Useat valtionrautateiden palvelukseen palanneet ovat erotesaan joutuneet pienemmälle eläkkeelle sen vuoksi, että he paimostuksen takia eivät päässeet ylenemään ennen eroamisikäänään siihen asemaan, joka heille oikeudenmukaisesti olisi kuulunut ja näin joutuneet alempaan eläkeluokkaan. Kulo lisäsi, että nämä olivat vain pikaisesti tehtyjä havaintoja tästä kysymyksestä, jota siinä vielä paljon pohtia, ennenkuin se lopullisesti voidaan selvittää.

Puheenjohtaja totesi myös, että esitettyjä ajatuksia on vielä kypsytettävä, ennenkuin lopullinen ratkaisu asiassa voidaan tehdä ja että keskustelu on tuonut valaistusta moneen tärkeään kysymykseen, joiden selvittämiseksi todennäköisesti jo ensi kokouksessa päästään lopullista luonnosta laatimaan.

Vakuudeksi:

Tauno Turunen

V. 1918 erotettujen rautatieläisten asioita käsittelemään asetetun neuvottelukunnan yleisjaoston ehdotus, miten sanottuille rautatieläisille aiheutuneet menetykset tulitaisiin korvata. Neuvottelukunta on ehdotustaan laatiessa lähtenyt siitä periaatteesta, että ainoastaan todelliset menetykset korvataan ja tässä mielessä ehdottaa hakemuksesta myönnettäviksi seuraavat korvaukset.

I Yleiskorvaus.

Yleiskorvauksena suoritetaan jokaiselle v. 1918 tapahtumien johdosta valtiorikosoikeuden, kurinpitotuomioistuimen tai muun oikeuden päätöksellä erotetulle rautatieläiselle tai jos hän on kuollut, hänen oikeudenomistajalleen 10000 markkaa. Sama korvaus suoritetaan myös v. 1918 tapahtumien yhteydessä ^{henkilöstömenettelyiden} ~~erottujen~~ rautatieläisten leskille.

II Peruskorvaus.

Peruskorvausta suoritetaan v. 1918 tapahtumien yhteydessä valtiorikosoikeuden, kurinpitotuomioistuimen tai muun oikeuden päätöksellä erotetulle ~~rautatieläiselle~~ ^{henkilöstömenettelyiden} enintään kolmen vuoden ajalta, jos hän vankeuden, sairauden, työttömyyden tai muun syyn takia ei ole voinut päästä ansiotyöhön. Peruskorvaus suoritetaan ensimmäiseltä vuodelta täysimääräisenä, toiselta 75 % ja kolmannelta 50 % sen määräst.

~~Ensimmäisen~~ Peruskorvaus lasketaan siitä ^{parinaisesta} ~~perustavasta~~ virasta tai toimesta, josta asianomainen on erotettu, nykyään maksettavan palkkauksen ja ennen erottamista palvelun ajan mukaan seuraavasti:

Palvelusaika ennen erottamista	Korvausprosentti palkkauksesta
10 v. tai yli	100 %
9 - 10 v.	90 "
8 - 9 "	80 "
7 - 8 "	70 "
6 - 7 "	60 "
5 - 6 "	50 "
4 - 5 "	40 "
3 - 4 "	30 "

Kolme vuotta lyhyemmältä palvelusajalta ei peruskorvausta suoriteta.

Vähennetty peruskorvaus suoritetaan seuraavissa tapauksissa:

- 1) Naimattomille 25 % vähennettynä.
- 2) Lapsettomille perheille, jos vaimo on ollut ansiotyössä 25 % vähennettynä.

III Erikoiskorvaus.

Erikoiskorvausta suoritetaan neuvottelukunnan hakinnan mukaan seuraavissa tapauksissa.

- 1) Ennen erottamista palveluajalta nostamatta jääneestä palkasta.
- 2) Valtionrautateiden palvelukseen takaisin palanneille tai muille toimialoilta siirtyneille siltä ajalta, jinkä nämä olivat joutuneet olemaan erotetusta virasta tai toimesta suamaansa palkkausta pienemmällä palkalla.
- 3) Valtionrautateiden palvelukseen takaisin tulleille painostuksen aiheuttamasta ylennysten viivästymisestä.
- 4) Alle 3 v. palvelulle erotetuille, jotka suuren perheen, sairauden, vankina oloa tai muun syyn takia olivat erottamisensa

jälkeen joutuneet erittäin hädänalaiseen asemaan.

5) Sellaisille rautatieläisille, jotka tuomioistuimien on tuominnut v. 1918 tapahtumien johdosta muuhun rangaistukseen kuin erottamiseen, tuomion aiheuttamista menetyksistä.

6) Työsopimuksen varassa työskennelleille valtionrautateiden työntekijöille, jotka osallisuudesta v. 1918 tapahtumiin menettivät työpaikkansa tai sen aiheuttamasta paimostuksesta kärsivät menetyksiä.

7) Vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä henkensä menettäneiden rautatieläisten vanhemmille, jos näiden toimeentulo on ollut riippuvainen menetetyn pojan ansiotuloista.

IV Eläke-etujen korvaus.

1) Korvaus eläkelaitoksiin menetetyistä maksuista korkoineen ja inflaatiokorotuksineen, mikäli vastaavaa eläkettä ei suoriteta.

2) Korvaus valtionrautateiden palvelukseen takaisin tulleille, mutta nyt jo eläkkeelle siirtyneille, siitä, että he ovat joutuneet alempaan eläkeluokkaan sen johdosta, etteivät olleet päässeet paimostuksen takia säännöllisesti ylenemään.

3) Leskien eläke-edut saatetaan voimaan.

V Korvausten verovapaus.

Huomioonottaen, että korvaukset tullaan maksamaan varsin pitkän ajan jälkeen, jonka kuluessa verolait ovat tulleet erittäin ankariksi, neuvottelukunta tekee esityksen korvausten täydellisestä verovapaudesta sekä siltä varalta, että näin suureen poikkeukseen katsottaisi voitavan suostua, esityksen ainakin osittaisesta verovapaudesta.

VI Korvausten enimmäismäärä.

Edellämainittuja korvauksia myönnetään yhteensä enintään 150000 markkaa korvaukseen oikeutetulle.

(Jäsen Kallion pöytäkirjaan merkitty erillinen kanta 200000 mk)

Korvaus Venäjälle vuonna 1918 jääneestä omaisuudesta.

Pietarin - Valkeasaaren jaosto saa mietintönään esittää, että valtionrautateiden palveluksessa tai työssä Venäjällä olleille myönnettäisiin korvausta Venäjälle vuonna 1918 jääneestä omaisuudesta seuraavien perusteiden mukaan.

1. Korvaukseen oikeutetut.

Puheenaolevaan korvaukseen oikeutettuja ovat kaikki ne valtionrautateiden palveluksessa tai työssä Venäjällä olleet, jotka tähän mennessä eivät ole saaneet mitään korvausta sanottuun valtakuntaan vuonna 1918 jääneestä omaisuudesta ja jotka tätä asiaa koskevan kuulutuksen johdosta ovat määräjassa neuvottelukunnalle jättäneet vahvistetulle lomakkeelle asianmukaisesti laaditun korvausanomuksensa.

2. Korvauksen laajuus.

Koska hankitun selvityksen mukaan Venäjälle jääneistä kiinteistöistä ei aikaisemmissakaan korvauksissa ole myönnetty mitään korvausta, olisi jaoston mielestä tälläkin kerralla myönnettävä korvausta vain irtaimistosta. Korvauksen ulkopuolelle olisi jätettävä vielä irtaimistoon kuuluvat arvoesineet, erinäiset kokoelmat, rahat ja arvopaperit, kuten aikaisemminkin on tehty.

3. Korvauslaskelmissa käytettävä hintataso.

Korvauksenhakemuslomakkeen esineluettelo on anojaa kehoitettu merkitsemään esineiden hinnaksi vuoden 1918 hinta. Jaosto pitää kuitenkin kohtuullisena, että esineet korvataan likipitkin nykyisen hintatason mukaan ja jaosto on tässä mielessä laatinut tavallisimmista irtaimistoesineistä korvaushinnaston, jossa käytetyn esineen korvausarvoksi (nykyiseksi hinnaksi) on otettu uuden esineen hinta vuoden 1944 alussa (siirtoväen ohjehinnat). Sen huomattavan hinnan nousun, joka on tapahtunut vuoden 1944 alus-

ta lukien, jaosto katsoo vastaavan korvattavien esineiden käyttötai-
aihautunutta arvon alennusta.

4. Korvauksen määräminen.

Koska jaoston hankkimien selvityksen mukaan Venäjälle jatkaneista omaisuudesta aikaisemmin myönnetyt korvaukset ovat olleet verrat-
tajan pieninä, keskimäärin 8.000 mk ja koska näin pitkän ajan ku-
luttua on mahdoton todeta hakemusten oikeellisuutta kaikissa suh-
teissa, olisi jaoston mielestä lopullinen korvaus määrättävä edel-
lisen kohdan hinnoittelusta riippumatta sellaiseksi, että se on
oikeassa suhteessa vastaavassa asemassa oleville aikaisemmin myön-
nettyihin korvauksiin. Mikäli anottu korvaus on epäsuhteessa ha-
kijan taloudelliseen asemaan, jaosto katsoo, että korvausta mää-
rittäessä olisi otettava huomioon anojan perhesuhteet, asunto-olot
Venäjällä y.m. siihen vaikuttavat seikat.

5. Enimmäiskorvaus.

Jaosto ehdottaa puheenaolevien korvausten enimmäismääräksi
125.000 mk. Kun saadun selvityksen mukaan aikaisemmin myönnetty-
jen korvausten enimmäismääränä on ollut 40.000 mk, on 125.000 mk
enimmäiskorvausta menetetyistä kodin irtaimistosta nykyiseen hinta-
tasoon nähden pidettävä varsin kohtuullisena. Useimmissa tapauk-
sissa ei ehdotettu enimmäiskorvaus vastas läheskään todellista
menetystä.

6. Verovapaus.

Kun korvaus suoritetaan vasta 28 vuoden jälkeen menetyksis-
tä ja kun useimmat hakijat eivät tule saamaan täyttäm korvausta,
jaosto ehdottaa, että myönnettävä korvaus määrättäisiin verova-
paaksi. *(Alkuperäinen teksti ei ole järkevä)*

7. Korvauksiin tarvittava määräraha.

Kun jaostolla ei ole vielä täyttäm selvyyttä korvaukseen oi-
keutettujen lukumäärästä, ei korvaukseen tarvittavaa määrärahaa voi-
da tarkalleen laskea. Jaoston käsityksen mukaan tulee korvaukseen

oikeutettuja olemaan korkeintaan kaksisataa, ja korvausten keskimääräinen suuruus 80.000 mk. Näin ollen tarvittaisiin puheenaoleviin korvauksiin kaikkiaan enintään 16.000.000 mk. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että hankitun selvityksen mukaan on Venäjälle jääneestä omaisuudesta myönnetty korvauksia aikaisemmin 458 henkilölle, yhteensä 3.616.925 mk.

8. Korvausanomusten käsittely.

Jaosto pitää suotavana, että kaikki puheenaolevaa korvausta koskevat anomukset jätettäisiin jaoston käsiteltäviksi yksityiskohdaisen ja lopullisen korvausehdotuksen laatimista varten. Jaosto on tässä mielessä hankkinut rautatiehallituksen arkistosta, valtiokarkistosta ja valtiokonttorista tiedot kaikista niistä henkilöistä, joille on aikaisemmin, vuosina 1920, 1921, 1934 ja 1935 myönnetty korvausta v. 1918 Venäjälle jääneestä omaisuudesta ja jotka eivät tulisi osallisiksi nyt myönnettävistä korvauksista. Myöskin sen vuoksi, että valtiovarainministeriöstä saadun kirjallisen ilmoituksen mukaan ovat sanotusta ministeriöstä kadonneet kaikki aikaisempia korvauksia koskevat asiakirjat, olisi anomusten käsittely uskottava ^{jaostolle} jaostolle. Mikäli tähän ei voitaisi suostua, olisi jaostolle kuitenkin varattava tilaisuus lausunnon antamiseen kaikista puheenaolevaa korvausta koskevista anomuksista.

PERUSTELUT.

Tehtävänsä suorittaessaan neuvottelukunta on todennut, ettei tutkittavien tapausten piiriä voida rajoittaa Ministeriön määräyskirjeessä mainittuihin rautatieläisiin, jotka vuonna 1918 tulivat toimistaan erotetuiksi joko kurinpitotuomioistuimen tai valtiorikosoikeuden päätöksellä. Mainitut rautatieläiset muodostavat tosin pääryhmän, mutta vuoden 1918 tapahtumista aiheutui kärsimyksiä ja menetyksiä myös niille rautatielaitoksen palveluksessa olleille, joiden asia ei joutunut oikeuksien käsiteltäväksi, vaan jotka rautatieviranomaisten toimenpiteiden johdosta olivat pakotetut jättämään tehtävänsä. Näin oli koko ylimääräisen henkilökunnan ja yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olleiden laita. Vuoden 1918 tapahtumien johdosta tai niiden yhteydessä menettivät useat rautatieläiset myös henkensä ja ne, jotka eivät tulleet erotetuiksi, saattoivat monella muulla tavoin kokea sellaista suhtautumista viranomaisten taholta, että heidän asemansa oli vaikea. Tuohon asemaan joutuminen tuotti heille ennen muuta taloudellista menetystä. Useat rautatieläiset joutuivat väliaikaisesti virasta pidätetyiksi, siirrettiin alempaan virkaan tai toimeen, pakotettiin muuttamaan toiselle paikkakunnalle jne. Vuoden 1918 tapahtumien varjo lepäsi heidän yllään myös sen jälkeen kun heidät oli otettu takaisin rautatielaitoksen palvelukseen. Heidän osakseen ei tullut tasapuolista kohtelua silloin, kun kysymyksessä oli eteenpäin pääsy virkaauralla ja virkanimitykset.

Neuvottelukunta on tämän vuoksi päättänyt siihen tulokseen, että kaikille niille rautatien palveluksessa olleille, jotka osallistumisensa takia vuoden 1918 tapahtumiin tavalla tai toisella joutuivat väkisin taloudellisia menetyksiä, valtion varoista olisi suoritettava kohtuullinen hyvitys. Kaikki nämä henkilöt eivät ole enää hyvitystä vastaanottamassa. Sen vuoksi hyvitys olisi rajoitettuna suoritettava asianomaisen lähimmille omaisille. Tällöin neuvottelukunta on pitänyt oikeudenmukaisena, että

hyvitys suoritetaan ensi sijassa leskelle, tai jos hänkin on kuollut, lapsille yhteisesti, molemmissa tapauksissa määrätyn edellytyksin.

Neuvottelukunnan ehdotus rakentuu periaatteelle, että vain varsinaiset menetykset olisi hyvitetävää. Kun eri korvauksia ei myöskään myönnettäisi ilman hakemusta ja kussakin tapauksessa pyrittäisiin hankkimaan kaikki saatavissa oleva todistusainehisto, ehdotus tekee oikeutta juuri niille, joiden kärsimykset ja menetykset neuvottelukunnan mielestä yhteiskunnan olisi todella hyvitetävää. Näin ollen ja kun kysymyksessä on hyvityksen suoritus vuoden 1918 tapahtumien johdosta erotetuille rautatieläisille siinä laajuudessa kun jäljempänä sanotaan ja nimenomaan poliittisten syiden takia viranomaisten taholta erottamisen tai muut rankaisutoimenpiteet kokeneille rautatieläisille, suljetaan korvausten saajain piiristä ensinnäkin kokonaan pois ne, jotka syyllistymällä yksityisluontoisiin rikoksiin joutuivat vuonna 1918 erotetuiksi. Samoin on niiden laita, joiden kohdalla todellista taloudellista tappiota ei voida osoittaa esiintyneen.

Ehdotuksessa korvaukset on jaettu neljään ryhmään: yleiskorvaukseen, peruskorvaukseen, erikoiskorvaukseen ja korvaukseen eläke-etujen menetyksestä.

Ehdotuksessa käytetään sanontaa "erotettu rautatieläinen", jolla tarkoitetaan rautatien palveluksesta erotettua tai eroamaan joutunutta viran- tai toimenhaltijaa tai ylimääräisen toimen haltijaa.

Erottamisajankohtana pidetään sen kuukauden viimeistä päivää, jonka kuluessa asianomainen pidätettiin virantoimituksesta tai hänen työskentelynsä rautatiellä muutoin loppui, olkoonpa, että erottamispäätös on annettu myöhemmin.

Yleiskorvaus:

Osallistumisensa vuoksi vuoden 1918 tapahtumiin joutuivat erotetut rautatieläiset kokemaan toisinajattelevien taholta vihamielistä ja puolustellista suhtautumista, josta heille ja heidän omaisille aiheutui rahallista korvaattomia tai ainakin rahassa vaikeasti arvioitavia menetyksiä ja kärsimyksiä. Samanlaisista karsasta suhtautumista joutuivat kokemaan myöskin sanottujen tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten omai-

set.

Neuvottelukunta on pitänyt kontuullisena, että nämä ~~kärsimykset~~ menetykset ja kärsimykset korvataan ja että siinä suhteessa jokaiselle erotetulle rautatieläiselle, taikka, jos hän on kuollut, hänen leskelleen, edellyttäen kuitenkin, että avioliitto oli solmittu ennen erottamisvuoden loppua, suoritetaan kymmenentuhannen markan suuruinen kertakaikkinen korvaus. Jos leskikin on kuollut, olisi korvaus suoritettava rautatieläisen erottamisvuonna alaikäisinä olleille lapsille yhteisesti. Samoin edellytyksin olisi korvaus suoritettava myöskin vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten leskille tai lapsille.

Kun laillistamaton yhdyselämä ainakin siinä tapauksessa, että suhteesta on syntynyt lapsi, on avioliittoon rinnastettavissa, on neuvottelukunta katsonut tarpeelliseksi ja asianmukaiseksi, että kysymyksessäoleva korvaus olisi samoin edellytyksin kuin leskelle, suoritettava myöskin erotetun tani vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneen rautatieläisen kanssa laillistamatonta yhdyselämää viettäneelle vaimolle, kuitenkin edellyttäen, että suhteesta oli syntynyt lapsi, niin myös lapsille yhteisesti, jos vaimo on kuollut.

Nyt kysymyksessäoleva korvaus sulkisi samalla piiriinsä joukon tapauksia, joissa vähäinen korvaus muulla perusteella saattaisi tulla kysymykseen.

Peruskorvaus:

Vuoden 1918 tapahtumien jälkeen joutuivat erotetut rautatieläiset monista eri syistä kuten työttömyyden, vapausrangaistuksen, sairauden tai muun sellaisen syyn johdosta olemaan pitkät ajat ilman tointa, joutuen tämän vuoksi vaikeaan taloudelliseen asemaan. Näiden taloudellisten menetysten korvaamista pitää neuvottelukunta välttämättömänä. ~~Jotta~~ korvaus todella mikäli mahdollista, vastaisi asianomaisen kärsimiä menetyksiä, olisi se laskettava siitä varsinaisesta virasta tai toimesta, josta asianomainen erotettiin tai joutui eroamaan, taikka sitä vastaavasta virasta tai toimesta nykyisin maksettavan vuotuisen palkkauksen mukaan. Kuitenkin on neuvottelukunnan mielestä tarpeellista, että asianomaisen palvelusaika ennen erotta-

mista otetaan korvausta määrättäessä huomioon, sillä on luonnollista, että valtion velvoitteisuudet sen palveluksessa pitemmän aikaa ollutta kohtaan on katsottava suuremmiksi kuin jos asianomaisen palvelusaika on ollut lyhempi. Sitäpaitsi pitemmän aikaa palvelleen on yleensä vaikeampi hankkia ja saada uutta työpaikkaa ja oppia uutta ammattia.

Neuvottelukunta on pitänyt kymmenen vuoden palvelusaikaa ennen erottamista sellaisena aikana, joka oikeuttaisi asianomaisen saamaan täyden korvauksen, ja kolmen vuoden palvelusaikaa siinä rajana, jota vähemmän aikaa palvelleille ei korvausta suunnollisissa tapauksissa olisi suoritettava. Kuitenkin olisi korvausasioita käsittelevälle elimelle varattava mahdollisuus, milloin erityisiä syitä siihen olisi, harkinnan mukaan myöntää korvausta alle kolme vuotta palvelleellekin, niinkuin jäljempänä erikoiskorvauksen kohdalla ehdotetaan. Alle kymmenen ja yli kolme vuotta palvelleille olisi peruskorvaus myönnettävä palvelusvuosista riippuen alenevan asteikon mukaisesti. Kysymyksessäoleva korvaus olisi suoritettava vähentämättömänä ainoastaan ensimmäiseltä vuodelta erottamisen jälkeen, jätävästään se toiselta vuodelta olisi suoritettava kahdellakymmenelläviidellä sadalta ja kolmannelta vuodelta viidelläkymmenellä sadalta vähennettynä. Kolme vuotta olisi se aikaraja, jota pitemmältä ajalta korvausta ei olisi suoritettava. Tämän ajan katsoo neuvottelukunta nimittäin riittäväksi uuden ammatin oppimiseen.

Siihen nähden, että toimen menettäminen kohtaa raskaampaa perheellistä kuin naimatonta tai sellaista naimisissa olevaa, jolla ei ole lapsia ja jonka vaimo käy ansiotyössä, on myöskin tämä seikka korvausta määrättäessä huomioitava. Tämä tapahtuisi käytännöllisimmin siten, että korvaus myönnettäisiin viimeksimainituille määräprosenttein vähennettynä.

Kun erottamispäätökset annettiin eri aikoina ja joissakin tapauksissa pitkänkin ajan kuluttua siitä, kun asianomainen tosiasiallisesti lopetti työskentelynsä rautatien palveluksessa, ja korvaukseen oikeuttavan ajan laskeminen erottamispäätöksen ajankohdasta lukien saattaisi johtaa epätasaisuuteen korvausten suhteen, on tarpeen määritellä tietty ajankohta, josta alkaa

korvaukseen oikeuttava enintään kolmen vuoden aika olisi laskettava. Tarkoituksenmukaisimpana ajankohtana tässä suhteessa neuvottelukunta pitää sen kuukauden viimeistä päivää, jonka kuluessa asianomainen pidätettiin virantoimituksesta tai hänen työskentelynsä rautatiellä muutoin loppui. Tämä on nimittäin se ajankohta, josta lukien asianomaiset yleensä jäivät ilman palkkaa.

Useissa tapauksissa jäi niiltä, jotka pidätettiin virantoimituksesta tai jotka muuten lopettivat työskentelynsä rautatiellä, viimeisen kuukauden palkka saamatta. Virantoimituksesta pidätetyt eivät myöskään saaneet yleensä palkkaa siltä ajalta, minkä he olivat virantoimituksesta pidätettyinä. Jotkut hakivat pidätysajan palkkansa myöhemmin oikeudenkäyntiteitse. Korkein hallinto-oikeus on ratkaissut muutamia tällaisia juttuja ja asettanut yleensä sille kannalle, että koska virantoimituksesta pidättäminen oli tapahtunut rautatieviranomaisen toimesta eikä oltu tehty uskottavaksi, että se oli oikeudettomasti tapahtunut, asianomaisille oli tuleva puolet heidän palkkaeduistaan pidätysajalta. Tässä suhteessa viitattakoon korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen vuodelta 1921 veturinkuljettaja Frans Eberstaafin valitukseen palkan pidätystä koskevassa asiassa (tiedonantoja N:o 391) päätökseen vuodelta 1923 ratavartija Antti Jukan valitukseen palkkausta koskevassa asiassa (tiedonantoja N:o 1510) ja päätökseen vuodelta 1925 ylimääräisen jarrumiehen Antti Jokimäen valitukseen palkkaetuja koskevassa asiassa (tiedonantoja N:o 241). Jos siis virantoimituksesta pidättäminen silloin olisi katsottu oikeudettomasti tapahtuneeksi, olisi asianomaisille ollut tuleva pidätysajalta koko palkkaus. Tämän vuoksi neuvottelukunta katsoo, että ~~on~~ ^{olisi} asianomaisia ^{nyhytettävä} heidän silloin kärsimiensä taloudellisten menetysten johdosta siten, että heille näistä nyt jo tosin vanhentuneista palkkasaatavista suoritettaisiin korvaus asianomaisesta toimesta nykyisin maksettavan palkkauksen mukaisesti. Etteivät virantoimituksesta pidätetyt kuitenkaan joutuisi korvaukseen nähden oleellisesti edellisempaan asemaan kuin ne, joiden suhteen nimenomaista virantoimituksesta pidättämistä ei toimeenpantu, kuten oli laita esimerkiksi ylimääräisiin samoin kuin niihin nähden, jotka pakenivat tai piiloutuivat, on neuvottelukunta pitänyt kohtuullii-

sena, että korvaus saamatta jääneestä palkasta olisi laskettava samoin perustein kuin edellämainittu peruskorvaus, kuitenkin sillä erotuksella, että ennen erottamista palveltu aika ei saisi vaikuttaa korvauksen suuruuteen. Eridätysajan palkka ei näinollen saisi nousta suuremmaksi kuin mitä asianomainen peruskorvauksena voisi saada eikä se myöskään korvausaikaan nähden saisi ylittää sitä, mitä peruskorvaukseen nähden on määrätty.

Erikoiskorvaus:

Sen lisäksi, että erotetut rautatieläiset jäivät usein erottamisen tapahduttua pitkiksi ajoiksi ilman toimeä, joutuivat he senkin jälkeen, kun he olivat joko otetut takaisin rautatien palvelukseen tai siirtyneet muille toimialoille, monissa tapauksissa olemaan ennen nauttimaansa palkkausta pienemmällä palkalla. Rautatien palvelukseen takaisin otetut tulivat useimmiten aluksi huonosti palkattuihin ylimääräisiin toimiin ja joutuivat näissä palvelemaan vuosikausia, ennenkuin saivat rautatielaitoksen palveluksessa edes entistä virkaansa tai tointansa vastaavan aseman. Neuvottelukunnan mielestä on oikein, että myöskin edellä mainituista taloudellisista menetyksistä suoritetaan asianomaisille korvaus. Sen, samoinkuin muidenkin tässä ryhmässä olevien korvausten suuruus olisi, eri tapausten ollessa suuresti erilaisia, jätettävä riippumaan sen elimen harkinnasta, joka saisi tehtävään käsitellä ja ratkaista erotettuja rautatieläisiä koskevat korvausasiat.

Edellä olevaan kohtaan läheisesti liittyvä tapaus on se, että vuoden 1918 tapahtumiin osallistuneet erotetut rautatieläiset, jotka otettiin takaisin rautatien palvelukseen, joutuivat usein nimityksissä sivuutetuiksi joten heille jatkuvasti noiden tapahtumien johdosta aiheutui taloudellista tappiota. Tämä olisi heille harkinnan mukaan korvattava.

Niinkuin peruskorvausta koskevan esityksen yhteydessä jo mainittiin, olisi myöskin sellaisille erotetuille rautatieläisille, jotka olivat palveleet rautatiellä lyhemmän ajan kuin kolme vuotta, suoritettava poikkeustapauksissa korvausta. Korvaus tulisi kysymykseen mm. silloin, kun asianomaiset suuren perheen, vankina olon, sairauden tai muun sellaisen syyn takia olivat joutuneet hädänalaiseen asemaan. Korvausta olisi myönnettävä korvaus-

asioita käsittelevän elimen harkinnan mukaan.

Myöskin ne rautatieläiset, joita vuoden 1918 tapahtumien johdosta ei erotettu toimistaan, saattoivat näiden tapahtumien johdosta muulla tavoin joutua kärsimään taloudellisia menetyksiä. Heitä siirrettiin alempaan virkaan tai toimeen, pakotettiin muuttamaan toiselle paikkakunnalle jne. Sikäli kuin tällaisia tapauksia voidaan todeta, olisi myöskin heille näistä toimenpiteistä aiheutuneista taloudellisista menetyksistä harkinnan mukaan korvausta myönnettävä.

Osallistumisensa johdosta vuoden 1918 tapahtumiin menetti työpaikkansa tai kärsi muuten poliittisen painostuksen takia taloudellisia menetyksiä myöskin suuri joukko työsojimuksen nojalla rautatien palveluksessa olleita työntekijöitä. Myöskin näille olisi mainituista menetyksistä harkinnan mukaan myönnettävä korvausta.

Niinikän olisi tarpeen varata korvauksien myöntämisestä päättävälle elimelle mahdollisuus harkinnan mukaan myöntää korvausta myöskin vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten vanhemmille, jos näiden toimeentulo on ollut riippuvainen asianomaisen ansiotuloista.

Korvaus eläke-etujen menetyksestä:

Erotetut rautatieläiset menettivät myöskin eläkeoikeutensa. Vuoden 1918 kapinan johdosta kurinpidollisesti tuomittujen armahtamisesta 25 päivänä tammikuuta 1924 annetulla lailla armahdettiin kurinpitoteitse erotetut valtion virka- ja palvelusmiehet siten, että jos he jälleen saivat tai olivat saaneet valtion toimen, oli heillä tässä toimessaan oikeus lukea hyväkseen entinen palvelusaikansa palkkionkorotuksiin ja valtiolta tulevaan eläkkeeseen nähden samoin kuin muilla saman laitoksen toimessa olevilla ja että ne kurinpidollisesti erotetuista, joilla täysinpalvelleina olisi erottamisen tapaantuessa ollut oikeus valtion eläkkeeseen, olivat oikeutetut saamaan täyden eläkkeen lain voimaan tulemisesta lukien. Eräiden vuoden 1918 kapinan johdosta tuomittujen armahtamisesta annetun ^{lain} ~~lain~~ muuttamisesta 16 päivänä kesäkuuta 1938 annetulla lailla ulotettiin armahdus koskemaan tuomioistuimen viralta pantavaksi tuomitsemia viran- tai toimenhalti-

joita ja työläisiä. Nämä armahauslait eivät siis koskeneet sellaisia, jotka eivät olleet saaneet jälleen valtion tointa, eivätkä myöskään ~~niitä~~ sisältäneet mitään määräyksiä muussa kuin valtion palveluksessa toimitun ajan laskemisesta eläkevuosiin. Mitä viimeksimainittuun seikkaan tulee, antaa voimassa olevan eläkelain 3 §:n 3 momentti valtioneuvostolle valtuudet määrätä, missä määrin asianomaisella on oikeus palvelusajaksi eläkkeen saamista varten lukea hyväkseen aika, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta. Neuvottelukunnan mielestä olisi erotetulle rautatieläiselle myönnettävä oikeus aikaisemmista palvelusvuosista riippumatta lukea eläkevuosiinsa enintään kymmenen vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan tulisi olla sellaisella, johon nähden on ilmeistä, ettei hän ole tahtomutkaan tulla takaisin valtion palvelukseen. Voimassa olevia säännöksiä olisi tässä kondensoitava.

Mitä tulee sellaiseen erotettuun rautatieläiseen, jota ei ole uudelleen otettu rautatien palvelukseen, tulisi hänellä olla oikeus saada valtion varoista eläkettä samoin edellytyksin kuin valtion palveluksessa olevillakin. Eläkelain muuttamiseen välttämiseksi olisi eläke järjestettävä ylimääräisen eläkkeen muodossa. Tämä olisi eläkevuosista riippuen määrättävä samansuuruiseksi kuin vastaava vakinainen eläke. Tässä tapauksessa olisi eläke määrättävä sen viran tai toimen mukaan, jossa asianomainen oli erotamisen tai eroamisen tapahtuessa.

Niinkuin edellä jo on viitattu, ovat erotetut rautatieläiset uudelleen rautatien palvelukseen otettuina joutuneet useissa tapauksissa poliittisista syistä kärsimään painostusta ja sen johdosta tulleet jatkuvasti syrjäytetyiksi nimityksissä. Eläkkeelle jo siirtyneelle tai vast'edes siirtymälle, joka tämän johdosta on saanut tai saa pienemmän eläkkeen kuin mikä hänelle kohtuuden mukaan olisi ollut tai olisi tuleva, olisi sen vuoksi suoritettava hyvitys näin kärsimästään vahingosta. Asia olisi myöskin tässä tapauksessa käytännöllisimmin järjestettävissä ylimääräisen eläkkeen muodossa. Ylimääräinen eläke olisi laskettava siten, että se ja jo myönnetty tai myönnettävä eläke yhdessä vastaisivat eläkettä sellaisesta virasta tai toi-

mesta, johon asianomainen ilman painostusta ja syrjäyttämistä olisi saattanut tulla nimitetyksi. Ylimääräistä eläkettä määrättäessä olisi otettava huomioon myöskin aika, minkä asianomainen on jo eläkkeellä ollut.

Useimmat erotetuista rautatieläisistä olivat suorittaneet joko omaa tai k olinpesänsä puolesta eläkemaksuja valtionrautateiden eläkelaitokselle tai sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassalle. Niiden osalta, jotka eivät ole tulleet uudelleen näiden eläkelaitosten osakkkaiksi, ovat suoritettut maksut, laitoksille vahvistettujen sääntöjen mukaisesti, jääneet laitosten hyväksi. Valtionrautateiden eläkelaitoksen hyväksi siten jääneiden maksujen kokonaismäärä on 503.718 markkaa 80 penniä. Vastaava summa sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassan osalta on 90.753 markkaa 90 penniä. Vaikkakin maksujen jääminen laitosten hyväksi on perustunut niiden ohjesääntöihin, katsoo neuvottelukunta, että asianomaisille olisi harkinnan mukaan suoritettava heidän eläkelaitoksille suorittamistaan maksuista korvaus, jota määrättäessä olisi otettava huomioon myöskin korko ja nykyistä rahanarvon alenemista vastaava hyvitys.

Niille vuoden 1918 tapahtumien johdosta erotettujen tai henkensä menettäneiden rautatieläisten leskille, jotka eivät tätä ennen ole saaneet eläkettä valtiolta tai eläkelaitoksilta, olisi varattava mahdollisuus saada ylimääräistä eläkettä, jota laskettaessa kotoutumisen mukaan olisi otettava huomioon myöskin aika, minkä asianomainen on ollut eläkettä vailla.

Korvausten enimmäismäärä.

Neuvottelukunta ei pidä mahdollisena, että kaikille vuoden 1918 tapahtumien johdosta menetyksiä kärsineille rautatieläisille voitaisiin korvata heille aiheutuneet vahingot täysimääräisinä, minkä vuoksi kertakaikkisen korvauksen ylimmäisrajaksi ehdotetaan 150.000 markkaa.

Korvausten verovapaus.

Ehdotetut korvaukset, vaikka ne suoritettaisiinkin menetyksiä kärsineille nykyisen palkkauksen mukaan laskettuina, eivät yleensä kuitenkaan tulisi vastaamaan asianomaisten todella kärsimiä menetyksiä, kun ottaa huomioon, että reaalipalkat eivät yleensä ole nousseet samassa suhteessa kuin

rahan arvo on laskenut. Tähän nähden ja huomioonottaen sen, että korvaussummaan saattaa sisältyä korvauksia eri aikoina tapahtuneista taloudellisista menetyksistä, joina aikoina verotus on suuresti vaihdellut, neuvottelukunnan mielestä ei olisi kohtuullista, jos korvaukset joutuisivat nykyisen erityisen raskaan verotuksen alaisiksi. Neuvottelukunta katsoo näinollen, että kysymyksessä olevat korvaukset olisi lailla määrättävä vapaiksi valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle suoritettavista veroista.

Korvausasioiden käsittely.

Korvausasioiden käsittely ja ratkaisu, lukuunottamatta asioita, joissa eläkkeen määrääminen tulisi kysymykseen, olisi uskottava neuvottelukunnalle. Neuvottelukunta katsoo omaavansa tämän tehtävän hoitamiseen tarvittavan asiantuntemuksen ja pätevyyden. Jos neuvottelukunta ei olisi päätöksestä yksimielinen, olisi siinä tapauksessa, että vähintään kaksi neuvottelukunnan jäsenistä olisi eri mieltä, asia aloitettava kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ratkaistavaksi. Jos ratkaisulta korvausasioissa uskottaisiin jollekin muulle elimelle, olisi tämän kuultava neuvottelukunnan mielipidettä asioissa. Kysymyksen ollessa eläkkeen määrittämisestä, olisi asia mainitun ministeriön ratkaistava, mutta olisi neuvottelukunnan mielestä tarpeellista, että neuvottelukunnan mielipidettä asiassa kuultaisiin.

Tarvittava määräraha.

Korvauksia varten tarvittava määräraha on varsin vaikeasti arvioitavissa. Se laista aineistoa, jonka pohjalta voitaisiin arvioida kuinka paljon ja ~~ku~~ kuinka suuria korvauksia tullan anomaan, ei ole ollut mahdollista hankkia. Huomioon on lisäksi otettava, että useassa tapauksessa korvauksen suuruus on jäävä korvauksia myöntävän elimen harkinnasta riippuvaksi. Käytettävissä olevan aineiston nojalla neuvottelukunta on tehnyt seuraavia laskelmia: Kurinpitotuomioistuimessa erotettuja rautatieläisiä oli kaikkiaan 888 sekä valtiorikosoikeuden ja muiden oikeuksien päätöksellä erotettuja 388, eli yhteensä 1276 erotettua. Näistä on vähän yli puolet otettu takaisin rautatien palvelukseen. Takaisin otetuista on noin kolmannes ollut erossa 6 - 10 vuotta ja loput eri pitkiä aikoja. Edellä mainittuun

erotettujen lukumäärään eivät sisälly ylimääräiset eivätkä työsuopimussuhteessa olleet työntekijät. Erotetuista on osa jo kuollut ja heidän kohdaltaan tulee siis kysymykseen ainoastaan yleiskorvauksen suorittaminen. Edellyttäen, että niiden osalta, joille suoritetaan muitakin kuin yleiskorvausta, korvausten keskimääräinen suuruus nousee sataantuhanteen markkaan, neuvottelukunta on arvioinut korvauksiin kaikkiaan tarvittavan määrärahan arviolta sadaksi viideksikymmeneksi miljoonaksi (150.000.000) markaksi.

ENDOTUS.

Endotus valtionrautateiden palveluksessa olleille ja heidän omaisilleen vuoden 1918 tapantumien johdosta aiheutuneiden menetysten korvaamisesta.

Vuoden 1918 tapantumien johdosta valtiorikosoikeuden, kurinpitotuomioistuimen tai muun oikeuden päätöksellä taikka viranomaisen toimpiteillä poliittisista syistä erotettu, sanottujen tapantumien johdosta eroamaan joutunut tai muulla tavoin taloudellista menetystä kärsimään joutunut valtionrautateiden palveluksessa ollut viran- tai toimennhaltija tai työlläinen taikka hänen tai mainittujen tapantumien johdosta henkensä menettäneen rautatieläisen omainen on oikeutettu eri hakemuksesta saamaan valtion varoista sellaista korvausta kuin jällempänä on määrätty.

Korvaukseen oikeutetuista tässä endotuksessa käytetyllä yhteisnimellä "erotettu rautatieläinen" tarkoitetaan rautatien palveluksesta erotettua tai eroamaan joutunutta viran- tai toimennhaltijaa tai ylimääräisen toimen haltijaa.

Erottamisaikana pidetään sen kuukauden viimeistä päivää, jonka kuluessa asianomainen irtautettiin virantoimituksesta tai hänen työskentelynsä rautatiellä muutoin loppui, olkoon a, että erottamispäätös on annettu myöhemmin.

Korvausta suoritetaan yleis-, perus- ja erikoiskorvauksena sekä korvauksena eläke-etujen menetyksestä.

I Yleiskorvaus.

Yleiskorvauksena suoritetaan jokaiselle erotetulle rautatieläiselle kymmenentuhatta markkaa. Jos erotettu rautatieläinen on kuollut, suoritetaan samansuuruinen korvaus hänen leskelleen, edellyttäen, että avioliitto oli solmittu ennen erottamisvuoden loppua. Jos leskikin on kuollut, maksetaan korvaus erotetun rautatieläisen erottamisvuonna alaikäisinä olleille lapsille yhteisesti. Samansuuruinen korvaus suoritetaan samoin edellytyksin myöskin vuoden 1918 tapantumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten leskille tai lapsille. Tämä koskee laillistamattomia suhteita, mikäli asianomaiset ovat todistettavasti asuneet yhdessä ja suhteesta on syntynyt lapsi.

II Peruskorvaus.

Peruskorvausta suoritetaan erotetulle rautatieläiselle enintään kolmen vuoden ajalta erottamisajankohdasta lukien, jos hän vapausrangaistuksen, sairauden, työttömyyden tai muun sellaisen syyn takia ei ollut voinut päästä ansiotyöhön. Korvaus määritetään siitä varsinaisesta virasta tai toimesta, josta asianomainen on erotettu, tai sitä vastaavasta virasta tai toimesta nykyisin maksettavan vuotuisen palkkauksen perusteella, ottamalla huomioon ennen erottamisajankohtaa palveltu aika seuraavasti:

Palvelusaika ennen erottamisajankohtaa Korvausprosentti palkkauksesta.

10 vuotta tai yli	100 %
9 - 10 vuotta	90 %
8 - 9 "	80 %
7 - 8 "	70 %
6 - 7 "	60 %
5 - 6 "	50 %
4 - 5 "	40 %
3 - 4 "	30 %

Jos palvelusaika on ollut kolmea vuotta lyhempi, ei peruskorvausta suoriteta.

Edellämainitulla tavalla laskettu peruskorvaus suoritetaan ensimmäiseltä vuodelta vähentämättömänä, toiselta vuodelta kahdellakymmenelläviidellä sadalta ja kolmannelta vuodelta viidelläkymmenellä sadalta vähennettynä.

Näin laskettu peruskorvaus suoritetaan naimattomalle ja selliselle lapsettomalle rautatieläiselle, jonka vaimo on ollut ansiotyössä, vielä 25 %:lla vähennettynä.

Mikäli erotetulle tai virantoimituksesta pidätetylle rautatieläiselle ei ole maksettu palkkaa ennen erottamisajankohtaa palvelulta tai virantoimituksesta pidättämisajalta, suoritetaan hänelle siitä edellämainitulla tavalla laskettua peruskorvausta vastaava korvaus. Korvauksen

määrä ei kuitenkaan riipu palvelusajan pituudesta.

III Erikoiskorvaus.

Erikoiskorvausta suoritetaan neuvottelukunnan harkinnan mukaan seuraavissa tapauksissa:

1) Rautatien palvelukseen takaisin otetuille tai muille toimialoilta siirtyneille heille aiheutuneesta palkan menetyksestä ~~xxxx~~ siitä ajalta, minkä he ovat joutuneet palvelemaan siitä virasta tai toimesta, josta heidät erotettiin, saamaansa palkkausta tai sitä vastaavaa palkkausta pienemmällä palkalla;

2) Rautatien palvelukseen takaisin otetuille heidän osallistumisensa takia vuoden 1918 tapahtumiin aiheutuneesta virkaylennysten saamatta jättämisestä tai viivästymisestä;

3) Niille ennen erottamisajankohtaa vähemmän aikaa kuin kolme vuotta palvelleille, jotka suuren perheen, vankina olon, sairauden tai muun sellaisen syyn takia erottamisen jälkeen joutuivat erittäin hädäntalaiseen asemaan;

4) Niille rautatieläisille, jotka siitä syystä, että heidät todistettavasti vuoden 1918 tapahtumien johdosta rangaistukseksi siirrettiin alempaan virkaan tai toimeen, pakotettiin muuttamaan toiselle paikkakunnalle tai muulla tavoin poliittisista syistä kärsivät taloudellisia menetyksiä;

5) Sellaisille työsovimuksen nojalla työskennelleille rautatien työntekijöille, jotka vuoden 1918 tapahtumiin osallistumisensa johdosta menettivät työpaikkansa tai poliittisen painostuksen takia kärsivät taloudellisia menetyksiä; ja

6) Vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten vanhemmille, jos niiden toimeentulo on ollut riippuvainen asianomaisen ansiotuloista, ei kuitenkaan enempää, kuin mitä yleiskorvauksesta on määrätty.

IV Korvaus eläke-etujen menetyksestä.

1) Erotettu rautatieläinen, joka on otettu takaisin valtion pal-

määrä, eläkekorvauksia lukuunottamatta, ei saa nousta 75.000 mk suuremmaksi. Kullekin korvaukseen oikeutetulle vahvistettu korvaussumma suoritetaan kahdessa erässä siten, että ensimmäisessä jaossa maksetaan kaksikolmasosaa ja toisessa erässä, sitten kun kaikki korvausanomukset on käsitelty, korvaussumman loppuosa, jatkamalla jäljellä oleva osa tarkoitukseen myönnetystä määrärahasta suhteellisesti korvaukseen oikeutettujen kesken. Leskille tulevat korvaukset suoritetaan kokonaisuudessaan yhdellä kertaa.

VI. Korvausten verovapaus.

Suoritettavat korvaukset ovat vapaat valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle suoritettavista veroista.

VII. Korvausten hakuaika.

Korvaushakemukset on toimitettava rautatiehallituksen yhteyteen asetetulle neuvottelukunnalle ennen kuluvan vuoden syyskuun loppua.

VIII. Korvausasioiden käsittely.

Tässä ehdotuksessa mainitut korvausanomukset, eläkeanomuksia lukuunottamatta, käsittelee alustavasti rautatiehallituksen yhteyteen asetettu vuonna 1918 erotettujen rautatieläisten asioita käsittelevä neuvottelukunta siten täydennettynä, että milloin kysymyksessä on muiden kuin valtion/^{rautateiden/}palveluksessa olleiden henkilöiden korvausanomukset, kokouksiin osallistuvat asianomaisten viirastojen tai laitosten edustajat, jotka valtioneuvosto määrää. Korvausanomukset ratkaisee lopullisesti valtiovarainministeriö, jonka päätöksestä ei voida valittaa. Eläkkeiden määräämistä koskevilla asioilla valtiovarainministeriö hankkii neuvottelukunnan lausunnon.

V Korvausten enimmäismäärä.

Tämän ehdotuksen mukaan suoritettavat ~~kortteihin~~ korvaus ei
ludon olemattomuutta eläkeläisille
saa nousta 150.000 markkaa suuremmaksi.

VI Korvausten verovapaus.

Suoritettavat korvaukset ovat vapaat valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle suoritettavista veroista.

VII Korvausasioiden käsittely.

Tässä ehdotuksessa mainitut korvausasiat käsittelee ja ratkaisee rautatiehallituksen yhteyteen asetettu vuonna 1918 erotettujen rautatieläisten asioita käsittelevä neuvottelukunta. Neuvottelukunnan päätöksistä ei saa valittaa, mutta asia on alistettava kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ratkaistavaksi, jos vähintään kaksi neuvottelukunnan jäsentä on päätöksestä eri mieltä. Eläkkeen määrittämisestä koskevat asiat käsittelee mainittu ministeriö neuvottelukunnan mielipidettä kuultuaan.

VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE.

Heinäkuun 19 päivänä 1945 valtioneuvosto asetti rautatiehallituksen yhteyteen neuvottelukunnan, joka sai m.m. tehtäväkseen tutkia ja laatia ehdotuksen, millä tavoin niille rautatieläisille, jotka v.1918 tulivat poliittisista syistä toimistaan erotetuiksi joko kurinpitotuomioistuimen tai valtiorikosoikeuden päätöksillä, olisi korvattava heidän mahdollisesti kärsimänsä menetykset, huomioonottaen toisille toimialoille siirtyneet, valtionrautateiden palvelukseen uudelleen otetut ja eläkkeellä olevat sekä erotettujen lesket. Tammikuun 7 päivänä 1946 neuvottelukunta jätti kulkulaitosten ja yleisten töiden minis-

teriölle laatimansa suunnitelman ja ehdotuksen tarvittavista määrärahoista. Eduskunta käsitteli asiaa koskevan hallituksen esityksen valtion kuluven vuoden talousarvioesityksen yhteydessä ja myönsi tarkoitukseen 100 miljoonan markan suuruisen määrärahan samalla päättäen, että korvauksesta on päätettävä osalliseksi kaikki v.1918 tapahtumien takia valtion palveluksesta erotetut tai muulla tavoin menetyksiä kärsineet ja että myös sosiaaliset näkökohdat on korvauksia jaettaessa huomioitava siten, ettei korvausta myönnetä sellaisille henkilöille, jotka nykyisen taloudellisen asemansa perusteella eivät ole korvauksen tarpeessa.

Korvausten jakosuunnitelmaa laatiessaan neuvottelukunta on todennut, niinkuin neuvottelukunnan alkuperäisessä ehdotuksessa on mainittu, ettei niiden tapausten piirissä, joissa korvauksen myöntäminen tulee kysymykseen, voida rajoittaa koskemaan vain valtion palveluksesta erotettuja. Nämä henkilöt muodostavat tosin pääryhmän, mutta vuoden 1918 tapahtumista aiheutui kärsimyksiä ja menetyksiä myös niille valtion palveluksessa olleille, joiden asia ei joutunut oikeuksien käsiteltäviksi, vaan jotka viranomaisten toimenpiteiden johdosta olivat pakotetut jättämään toimensa. Näin oli koko ylimääräisen henkilökunnan ja yksityisoikeudellisessa työsuhteissa olleiden laita. Vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä tai niiden johdosta menettivät useat valtion palveluksessa olleet henkensä ja ne, jotka eivät tulleet erotetuiksi, saattoivat monella muulla tavoin kokea sellaista suhtautumista viranomaisten taholta, että heidän asemansa oli vaikea. Tuohon asemaan joutuminen tuotti heille ennen muuta taloudellista menetystä. Monet joutuivat väliaikaisesti virasta pidätetyiksi, siirretyiksi alempaan virkaan, pakotetuiksi muuttamaan toiselle paikkakunnalle j.n.e. Vuoden 1918 varjolepäsi heidän yllään vielä senkin jälkeen, kun heidät oli otettu takaisin valtion palvelukseen. Heitä ei kohdeltu tasapuolisesti sil-

loin, kun kysymyksessä oli eteenpäinpääsy virkaauralla ja virkanimitykset. Tämän vuoksi neuvottelukunta on katsonut, että kaikille niille valtion palveluksessa olleille henkilöille, jotka osallistumisensa takia vuoden 1918 tapahtumiin tavalla tai toisella joutuivat kärsimään taloudellisia menetyksiä, olisi määrärahan puitteissa suoritettava hyvitystä. Kun kaikki nämä henkilöt eivät kuitenkaan ole enää hyvitystä vastaanottamassa, neuvottelukunta on pitänyt oikeudenmukaisena, että korvaus suoritetaan rajoitettuna elossa olevalle leskelle ja eräissä tapauksissa myös erikoiskorvauksena vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä henkensä menettäneiden henkilöiden vanhemmille. Neuvottelukunta on myös, kuten aikaisemmassakin ehdotuksessaan, rinnastanut laillistamattomat suhteet avioliittoon siten, että todistettavasti tällaisessa suhteessa eläneelle vaimolle olisi suoritettava korvausta samalla tavoin kuin leskelle, varsinkin, jos suhteesta on syntynyt lapsi.

Neuvottelukunnan ehdotus rakentuu periaatteelle, että hyvitystä olisi suoritettava vain varsinaisista menetyksistä. Kun korvaushakemukset olisi tehtävä neuvottelukunnan laatimia lomakkeita käyttäen ja kussakin tapauksessa tultaisiin hankkimaan kaikki saatavissa oleva todistusaineisto, neuvottelukunnan ehdotus tekee oikeutta juuri niille, joille hyvitystä olisi suoritettava. Näin suljetaan korvauksen saajain piiristä pois sekä ne, jotka syyllistymällä yksityisoikeudellisiin rikoksiin joutuivat vuonna 1918 erotetuiksi valtion palveluksesta, kuin myös ne, joiden kohdalla ei taloudellista tappiota voida osoittaa esiintyneen.

Kun Eduskunnan päätöksen mukaisesti myös sosiaaliset näkökohdat on korvauksia jaettaessa huomioonotettava, neuvottelukunnan mielestä tämän olisi tapahduttava siten, ettei korvauksen saajain piiristä ilman muuta suljettaisi pois henkilöitä, jotka palkkatulojensa turvin tulevat toimeen. Korvaus olisi sen vuoksi evät-

tävä vain niiltä, joita esim. viimeksi toimitetun tulo- ja omaisuus-
veretuksen perusteella voidaan pitää varakkaina. Tämän seikan sel-
vittämiseksi korvausta hakevilta olisi vaadittava tulo- ja omaisuus-
verolautakunnan puheenjohtajan antama todistus, josta kävisi sel-
ville asianomaisen mahdollisesti omistamien osakkeiden y.m. arvopa-
pereiden määrä ja kiinteistöt eli se, onko häntä taksoitettu muus-
takin kuin palkkatuloista.

Neuvottelukunnan ehdotuksessa korvaukset on jaettu kolmeen
ryhmään, peruskorvaukseen, erikoiskorvaukseen ja korvaukseen eläke-
etujen menetyksestä.

Korvaukseen oikeutetuista on käytetty ehdotuksessa sanontaa
" erotettu henkilö ", jolla tarkoitetaan valtion palveluksesta ero-
tettua tai eroamaan joutunutta viran tai toimen haltijaa tai yli-
määräisen toimen haltijaa taikka työlläistä.

Peruskorvaus.

Vuoden 1918 jälkeen joutuivat valtion palveluksesta erotetut
henkilöt monista eri syistä, kuten työttömyyden, vapautangaistuk-
sen, sairauden tai muun sellaisen syyn takia olemaan pitkät ajat
ilman tointa ja siten varsin vaikeaan taloudelliseen asemaan. Näi-
den taloudellisten menetysten korvaamiseksi neuvottelukunta esit-
tää peruskorvauksen myöntämistä. Kun käytettävissä oleva määräraha
on varsin pieni, neuvottelukunnan on täytynyt luopua aikaisemmasta
kannastaan, että peruskorvaus olisi määrättävä siten, että se las-
kettaisiin siitä varsinaisesta virasta tai toimesta, josta asian-
omainen erotettiin tai joutui eroamaan, taikka sitä vastaavasta vi-
rasta tai toimesta nykyisin maksettavan vuotuisen palkkauksen mukaan.
Sitäpaitsi neuvottelukunta on pyrkinyt siihen, että korvausten mää-
räminen saataisiin mahdollisimman yksinkertaiseksi. Tämän vuoksi
peruskorvauksen maksamisperusteeksi on otettu 2500 markan suuruinen
kuukaisikorvaus. Peruskorvausta määrättäessä olisi ensinnäkin huo-

mioonotettava asianomaisen palvelusajan pituus ennen erottamista koska neuvottelukunnan mielestä valtion velvollisuudet sen palveluksessa pitemmän aikaa ollutta kohtaan on katsottava suuremmiksi, kuin jos palvelusaika on ollut lyhyt. Sitäpaitsi pitemmän aikaa valtiota palvelleen on yleensä vaikea hankkia ja saada uutta työpaikkaa ja oppia uutta ammattia. Neuvottelukunta on pitänyt kymmenen vuoden palvelusaikaa täyteen korvaukseen oikeuttavana ja kolmen vuoden palvelusaikaa siinä rajana, jota vähemmän aikaa palvelleelle korvausta ei säännöllisessä tapauksessa lainkaan suoritettaisi. Korvausaloita käsittelevällä elimellä tulisi kuitenkin olla mahdollisuus poikkeustapauksissa, milloin erityisiä syitä siihen olisi olemassa, harkintansa mukaan myöntää korvausta myös alle kolme vuotta palvelleille, kuten erikoiskorvauksen kohdalla on ehdotettu.

Jotta korvausten jaossa saavutettaisiin mahdollisimman suuri oikeudenmukaisuus, alle kymmenen vuotta palvelleille peruskorvausta olisi myönnettävä alenevan asteikon mukaisesti siten, että kymmenen vuoden palvelusaika oikeuttaisi täysimääräiseen (100%:n) peruskorvaukseen, yhdeksän vuoden palvelus 90%:n, kahdeksan vuoden 80%:n j.n.e. päättyen 30%:iin, johon kolmen vuoden palvelusaika oikeuttaisi. Niinikään peruskorvausta olisi suoritettava enintään kolmen vuoden ajalta ja siten, että se maksettaisiin vai ensimmäiseltä vuodelta erottamisen jälkeen täysimääräisenä, jota vastaan se toiselta vuodelta olisi kahdellakymmenelläviidellä sadalta ja kolmannelta vuodelta viidelläkymmenellä sadalta pienempi. Neuvottelukunnan mielestä nimittäin kolmen vuoden aika on katsottava riittäväksi uuden ammatin oppimista varten.

Siihen nähden, että toimen menettäminen on kohdannut raskeampana perheellistä kuin naimatonta tai sellaista naimisissa olevaa, jonka vaimo on ollut ansiotyössä, neuvottelukunnan mie-

lestä myöskin tämä seikka on korvausta määrättäessä huomioitava. Tämä tapahtuisi käytännöllisemmin siten, että korvaus myönnettäisiin viimeksimainituille vielä kahdellakymmenelläviidellä sadalta vähennettynä.

Useissa tapauksissa jäi niiltä, jotka pidätettiin virantoimituksesta tai jotka muuten lopettivat työskentelynsä valtion palveluksessa, viimeisen kuukauden palkka saamatta. Virantoimituksesta pidätetyt eivät myöskään saaneet yleensä palkkaa siltä ajalta, min-kä he olivat virantoimituksesta pidätettyinä. Tämän vuoksi neuvot-telukunta on katsonut, että asianomaisia olisi nyvitettävä siten, että heille näsitä nyt jo vanhentuneista palkkasastavista suoritet-taisiin korvausta, jos palkka on jäänyt saamatta, 7000 markan suu-ruisen kuukausipalkan mukaan ja virastapidätysajalta peruskorvauksen mukaisesti 2500 markkaa kuukaudelta, kuitenkin enintään kuuden kuu-kauden ajalta. Mikäli erottamisajankohdasta alkavaan, peruskorvauk-seen oikeuttavaan kolmivuotiskauteen sisältyy sellaista aikaa, jol-ta erotettu henkilö on oikeutettu saamaan korvausta pidätysajan pal-kasta, vähennetään peruskorvauksen ensimmäistä korvausvuotta vas-taavasti.

Korvauksen ennen erottamisajankohtaa saamatta jääneestä pal-kasta neuvottelukunta on katsonut sen luontoiseksi, että se, jos asianomainen on kuollut, olisi suoritettava hänen leskelleen täy-simääräisenä ja erillisenä muista korvauksista.

Erikoiskorvaus.

Toisen ryhmän neuvottelukunnan ehdotuksessa muodostavat ta-paukset, joita ei voida käsitellä peruskorvaukseen oikeuttavina, mutta joissa hyvitys erikoiskorvauksen muodossa tulee kysymykseen. Kun tähän ryhmään kuuluu mitä erilaisimpia ja vaikeastikin selvi-tettäviä tapauksia, korvausten myöntäminen olisi jätettävä korva-usasioita käsittelevän elimen harkinnasta riippuvaksi. Tämän vuoksi ja kun määräraha ei salli rajatonta liikkuma-alaa, neuvottelukunta

on katsonut tarpeelliseksi määrätä erikoiskorvauksen ylärajaksi 40.000 markkaa, kuitenkin niin, että poikkeustapauksessa, milloin erikoisia syitä on olemassa, suuremmankin erikoiskorvauksen myöntäminen voisi tulla kysymykseen.

Erotetut henkilöt joutuivat vielä senkin jälkeen, kun he olivat joko otetut takaisin valtion palvelukseen tai siirtyneet muille toimialoille, monissa tapauksissa olemaan ennen nauttimaansa palkkausta pienemmällä palkalla. Valtion palvelukseen takaisin otetut tulivat useimmiten aluksi huonosti palkattuihin ylimääräisiin toimiin ja joutuivat näissä palvelemaan vuosikausia, ennenkuin saivat valtion palveluksessa edes entistä virkaansa tai tointansa vastaavan aseman. Neuvottelukunnan mielestä on oikein, että myöskin mainituista taloudellisista menetyksistä suoritetaan asianomaisille korvaus.

Edellä olevaan kohtaan läheisesti liittyvä tapaus on se, että vuoden 1918 tapahtumiin osallistuneet erotetut henkilöt, jotka otettiin takaisin valtion palvelukseen, joutuivat usein nimityksissä sivuutetuiksi. Näin heille aiheutui jatkuvasti sanottujen tapahtumien johdosta taloudellisia menetyksiä, jotka olisi korvattava.

Niinkuin peruskorvausta koskevan säityksen yhteydessä on mainittu, olisi myöskin sellaisille erotetuille henkilöille, jotka olivat palvelleet valtiota lyhemmän ajan kuin kolme vuotta, suoritettava poikkeustapauksissa korvausta. Korvaus tulisi kysymykseen m.m. silloin, kun asianomaiset suuren perheen, vankina olon, sairauden tai muun sellaisen syyn takia olivat joutuneet hädänalaiseen asemaan.

Myöskin ne valtion palveluksessa olevat, joita vuoden 1918 tapahtumien johdosta ei erotettu toimistaan, saattoivat näiden tapahtumien johdosta muulla tavoin joutua kärsimään taloudellisia menetyksiä. Heitä siirrettiin alempaan virkaan tai toimeen, pakotettiin

muuttamaan toiselle paikkakunnalle j.n.e. Sikäli kuin tällaisia tapauksia voidaan todeta, olisi myöskin näistä toimenpiteistä aiheutuneista menetyksistä myönnettävä korvausta.

Suuri joukko työ sopimuksen nojalla valtion palveluksessa olleita työntekijöitä menetti osallistumisensa johdosta vuoden 1918 tapahtumiin työpaikkansa tai kärsi muuten poliittisen painostuksen takia taloudellisia menetyksiä. Myöskin näistä menetyksistä olisi myönnettävä korvausta.

Niinikään olisi tarpeen varata korvaussasioita käsittelevälle elimelle mahdollisuus myöntää korvausta niille vanhemmille ja leskille, joiden toimeentulo on ollut riippuvainen vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä henkensä menettäneiden valtion palveluksessa olleiden henkilöiden ansiotulosta.

Leskille suoritettava korvaus.

Mitä erikoisesti leskiin tulee, neuvottelukunta on katsonut, että heidät olisi tässä ehdotuksessa mahdollisimman oikeudenmukaisesti huomioitava. He ovat saaneet kokea samat menetykset ja kärsimykset, jotka heidän miesvainajiaan ovat aikanaan kohdanneet ja miestensä kuoleman jälkeen he ovat yleensä joutuneet taloudellisiin vaikeuksiin, joissa edelleenkin elävät. Sen vuoksi ja jotta saavutettaisiin yksinkertainen korvausten jakotapa, neuvottelukunta on päättänyt ehdotukseen, että leskille maksettaisiin, edellämainittua saamatta jääneen palkan korvausta ja eläke-etujen korvausta lukuunottamatta, heidän miesvainajalleen muuten tuleva perus- ja erikoiskorvaus viidelläkymmenellä sadalla vähennettynä.

Korvaus eläke-etujen menetyksestä.

Arrotetut henkilöt menettivät myöskin eläkeoikeutensa. Vuoden 1918 kapinan johdosta kurinpidollisesti tuomittujen armahtamisesta 25 päivänä tammikuuta 1924 annetulla lailla armahdettiin kurinpito-

teitse erotetut valtion virka- ja palvelusmiehet siten, että jos he jälleen saivat tai olivat saaneet valtion toimen, oli heillä tässä toimessaan oikeus lukea hyväkseen entinen palvelusaikansa palkionkorotuksiin ja valtiolta tulevaan eläkkeeseen nähden samoin kuin muilla saman laitoksen toimessa olevilla ja että ne kurinpäädollisesti erotetuista, joilla täysinpalvelleina olisi erottamisen tapahtuessa ollut oikeus valtion eläkkeeseen, olivat oikeutetut saamaan täyden eläkkeen lain voimaan tulemisesta lukien. Eri vuoden 1918 kapinan johdosta tuomittujen armahtamisesta annetun lain muuttamisesta 16 päivänä kesäkuuta 1938 annetulla lailla ulotettiin armahdus koskemaan tuomioistuimen viraltapantavaksi tuomitsemia viran tai toimen haltijoita ja työläisiä. Nämä armahduslait eivät siis koskeneet sellaisia, jotka eivät olleet saaneet jälleen valtion tointa, eivätkä myöskään sisältäneet mitään määräyksiä muussa kuin valtion palveluksessa toimitun ajan laskemisesta eläkevuosiin. Mitä viimeksimainittuun seikkaan tulee, antaa voimassa olevan eläkelain 3 §:n 3 momentti valtioneuvostolle valtuudet määrätä, missä määrin asianomaisella on oikeus palvelusajaksi eläkkeen saamista varten lukea hyväkseen aika, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta. Neuvottelukunnan mielestä olisi erotetulle henkilölle myönnettävä oikeus aikaisemmista palvelusvuosista riippumatta lukea eläkevuosiin enintään kymmenen vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta. Voimassa olevia säännöksiä olisi tässä kohden muutettava.

Mitä tulee sellaiseen erotettuun henkilöön, jota ei ole uudelleen otettu valtion palvelukseen, tulisi hänellä olla oikeus saada valtion varoista eläkettä samoin edellytyksin kuin valtion palveluksessa olevillakin. Eläkelain muuttamisen välttämiseksi olisi eläke järjestettävä ylimääräisen eläkkeen muodossa, joka eläkevuosista riippuen määrättäisiin samaneuuruiseksi kuin vastaava vakinainen

eläke. Tässä tapauksessa olisi eläke määrättävä sen viran tai toimen mukaan, jossa asianomainen oli erottamisen tai eroamisen tapauksessa. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan tulisi olla sellaisella henkilöllä, johon nähden on ilmeistä, ettei hän ole tahtonutkaan tulla takaisin valtion palvelukseen.

Niinkuin edellä jo on viitattu, ovat vuoden 1918 tapahtumiin osallistuneet valtion palveluksessa olleet henkilöt joutuneet useissa tapauksissa poliittisista syistä kärsimään painostusta ja sen johdosta tulleet jatkuvasti syrjäytetyiksi nimityksissä. Eläkkeelle jo siirtyneelle tai vast'edes siirtyvälle, joka tämän johdosta on saanut tai saa pienemmän eläkkeen kuin mikä hänelle kohtuuden mukaan olisi ollut tai olisi tuleva, olisi sen vuoksi suoritettava hyvitys näin kärsimästään vahingosta. Asia olisi myöskin tässä tapauksessa käytännöllisemmin järjestettävissä ylimääräisen eläkkeen muodossa. Ylimääräisen eläke olisi laskettava siten, että se ja jo myönnetty tai myönnettävä eläke yhdessä vastaisivat eläkettä sellaisesta virasta tai toimesta, johon asianomainen ilman painostusta ja syrjäyttämistä olisi saattanut tulla nimitetyksi. Ylimääräistä eläkettä määrättäessä olisi otettava huomioon myöskin aika, minkä asianomainen on jo eläkkeellä ollut.

Useimmat erotetuista henkilöistä olivat suorittaneet joko omasta tai kuolinpesänsä puolesta eläkemaksuja valtionrautateiden eläkelaitokselle, sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassalle tai muulle vastaavalle kassalle. Niiden osalta, jotka eivät ole uudelleen tulleet näiden eläkelaitosten osakkaiksi, ovat suoritettut maksut, laitoksille vahvistettujen ohjesääntöjen mukaisesti, jääneet laitosten hyväksi. Valtionrautateiden eläkelaitoksen hyväksi siten jääneiden maksujen kokonaismäärä on 503.718 markkaa 80 penniä. Vastaava summa sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassan

osalta on 90.753 markkaa 90 penniä. Vaikkakin maksujen jääminen laitosten hyväksi on perustunut niiden ohjesääntöihin, neuvottelukunta on katsonut, että asianomaisille, elleivät he ole uudelleen tulleet laitokseen osakkaiksi, olisi maksettava heidän eläkelaitoksille suorittamansa maksut takaisin viisitoistakertaisina, enintään kuitenkin 10.000 markkaa.

Niille vuoden 1918 tapahtumain johdosta erotettujen leskille, jotka eivät tätä ennen ole saaneet eläkettä valtiolta tai eläkelaitoksilta, olisi varattava mahdollisuus saada ylimääräistä eläkettä, jota laskettaessa kohtuuden mukaan olisi otettava huomioon myöskin aika, minkä asianomainen on ollut eläkettä vailla.

Korvausten enimmäismäärä.

Varsin pieneksi katsottavan määrärahan puitteissa korvausten jakosuunnitelman laatiminen on ollut vaikea tehtävä. Suorastaan mahdolliseksi on osoittautunut korvausten enimmäismäärän vahvistaminen, kun sitä ei ole ollut mahdollista perustaa eri valtion laitoksista erotettuja koskeviin tarkkoihin numerotietoihin. Neuvottelukunta on kuitenkin pitänyt korvausten ylärajan määrittämisestä tarpeellisena. Kun neuvottelukunta on ehdottanut korvausten ylärajaksi 75.000 markkaa, on se arvioinut, että käytettävissä oleva määräraha tulisi tällöin riittämään. Kaiken varalta neuvottelukunta on kuitenkin katsonut välttämättömäksi ehdottaa korvaukset maksettavaksi kahdessa erässä siten, että ensimmäisessä jaossa annetaan kaksikolmasosaa korvausmäärästä ja loppuosa vasta sitten, kun kaikki korvausanomukset on käsitelty. Jos nimittäin määräraha ei riittäisikään myönnettyihin korvauksiin, olisi loppuosa siitä maksettava prosenttuaalisesti kaikkien korvauksensaajain osuuksia vähentäen. Leskille tuleva korvaus olisi kuitenkin suoritettava kokonaisuudessaan yhdellä kertaa.

Korvausten verovapaus.

Ehdotetut korvaukset vastaavat yleensä vain murto-osan niistä menetyksistä, jotka asianomaiset ovat todella joutuneet kärsimään. Tähän nähden ja huomioonottaen lisäksi sen, että asianomaiset tulevat saamaan korvaukset vasta vuosikymmeniä sen jälkeen, kuin menetykset ovat tapahtuneet ja että korvaussummaan saattaa sisältyä korvauksia eri aikoina tapahtuneista taloudellisista menetyksistä, joina aikoina verotus on suuresti vaihdellut, neuvottelukunnan mielestä ei olisi kohtuullista, jos korvaukset joutuisivat nykyisen erityisen raskaan verotuksen alaisiksi. Tämän vuoksi neuvottelukunta on ehdottanut, että kysymyksessä olevat korvaukset olisi lailla määrättävä vapaiksi valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle suoritettavista veroista.

Korvausten hakuaika.

Kun tarkoitukseen myönnetty määräraha on käytettävä kuluven vuoden aikana ja kun korvausten myöntäminen on suuresti viivästynyt, olisi korvausanomukset saatava mahdollisimman pian asianomaisen elimen käsiteltäväksi. Tässä mielessä neuvottelukunta ehdottaa, että korvausanomukset olisi jätettävä rautatiehallituksen yhteyteen asetetulle neuvottelukunnalle ennen kuluven vuoden syyskuun loppua, jotta sille jäisi riittävästi aikaa hakemusten täydentämisestä, alustavaa käsittelyä, korvausehdotusten tekoa ja näiden edelleen valtiovarainministeriölle toimittamista varten.

Korvausasioiden käsittely.

Korvausanomusten alustava käsittely korvausehdotusten tekoiheen, eläkeanomuksia lukuunottamatta, olisi uskottava rautatiehallituksen yhteydessä toimivalle, vuonna 1918 erotettujen rautatieläisten asioita käsittelevälle neuvottelukunnalle, jonka on katsottava omaavan

tämän tehtävän hoitamiseen tarvittavan asiantuntemuksen ja päte-
vyyden. Sitä olisi kuitenkin täydennettävä siten, että milloin
kysymyksessä olisivat muiden kuin valtionrautateiden palvelukses-
sa olleiden korvausasiat, neuvottelukunnan kokouksiin osallistui-
sivat asianomaisten virastojen tai laitosten edustajat, jotka val-
tioneuvosto määräisi. Korvausanomusten lopullinen käsittely ja
korvausten myöntäminen jäisi valtiovarainministeriön tehtäväksi.
Kysymyksen ollessa eläkkeen määrittämisestä, asia olisi kokonaisuus-
dessaan sanotun ministeriön käsiteltävä. Eläkeanomukset olisi jät-
tettävä suoraan valtiovarainministeriölle, jonka kuitenkin olisi
ehkä tarpeen hankkia hakemuksen johdosta neuvottelukunnan lausunto.

Korvausanomusten tekoa koskeva kuulutus.

Mikäli valtioneuvosto uskoo puheena olevien korvausasioiden
hoidon edellä olevan mukaisesti rautatiehallituksen yhteyteen
asetetulle neuvottelukunnalle, se saanee samalla tehtäväkseen hoi-
taa korvausanomusten tekoa koskevan tiedoittamisen sanomalehdis-
tön ja mahdollisesti myös radion välityksellä.

Korvausanomuslomake.

Neuvottelukunta on laatinut luonnoksen korvausanomuslomak-
keeksi, ja oheenliittää sen tähän ehdotukseensa.

E h d o t u s

valtion palveluksessa olleille ja heidän omaisilleen vuoden 1918 tapahtumien johdosta aiheutuneiden menetysten korvaamisesta.

Vuoden 1918 tapahtumien johdosta valtiorikosoikeuden, kurinpitotuomioistuimen tai muun oikeuden päätöksellä taikka viranomaisen toimenpiteellä poliittisista syistä erotettu, sanottujen tapahtumien johdosta eroamaan joutunut tai muulla tavoin taloudellisia menetyksiä kärsinyt valtion palveluksessa ollut viran tai toimen haltija tai työlläinen taikka hänen elossa oleva leskensä, jos avioliitto oli solmittu ennen erottamisvuoden loppua, samoinkuin myös mainittujen tapahtumien johdosta henkensä menettäneen valtion palveluksessa olleen henkilön leski tai vanhemmat ovat oikeutetut eri hakemuksesta saamaan valtion varoista sellaista korvausta kuin jäljempänä on määrätty. Sama koskee laillistamattomia suhteita, mikäli asianomaiset ovat todistettavasti asuneet yhdessä ja varsinkin, jos suhteesta on syntynyt lapsi.

Korvaukseen oikeutetuista tässä ehdotuksessa käytetyllä yhteisnimityksellä " erotettu henkilö " tarkoitetaan valtion palveluksesta erotettua tai eroamaan joutunutta viran tai toimen haltijaa taikka ylimääräisen toimen haltijaa tai työntekijää.

Erottamisajankohtana pidetään sen kuukauden viimeistä päivää, jonka kuluessa asianomainen pidätettiin virantoimituksesta tai hänen työskentelynsä valtion palveluksessa muutoin loppui, olkoon, että erottamispäätös on annettu myöhemmin.

Korvausta suoritetaan perus- ja erikoiskorvauksena sekä korvauksena eläke-etujen menetyksestä. Korvauksia jaettaessa otetaan huomioon sosiaaliset näkökohdat niin, ettei korvausta myönnetä sellaisille henkilöille, jotka nykyisen taloudellisen asemansa perusteella eivät ole korvauksen tarpeessa.

I. Peruskorvaus.

Jos erotettu henkilö vapausrangaistuksen, sairauden, työttömyyden tai muun sellaisen syyn takia ei ole voinut päästä työhön, suoritetaan hänelle peruskorvausta enintään kolmen vuoden ajalta erottamisajankohdasta lukien. Peruskorvaus lasketaan kahdentuhsenkymmenviidensadan markan mukaan kuukaudelta ottamalla huomioon ennen erottamisajankohtaa palveltu aika seuraavasti.

Palvelusaika ennen erottamisajankohtaa	Korvausprosentti.
10 vuotta tai yli	100 %
9 - 10 vuotta	90 "
8 - 9 "	80 "
7 - 8 "	70 "
6 - 7 "	60 "
5 - 6 "	50 "
4 - 5 "	40 "
3 - 4 "	30 "

Jos palvelusaika on ollut kolmea vuotta lyhempi, ei peruskorvausta suoriteta.

Edellä mainitulla tavalla laskettu peruskorvaus suoritetaan ensimmäiseltä vuodelta täysimääräisenä, toiselta vuodelta kahdeksäkymmenelläviidellä sadalta ja kolmannelta vuodelta viidelläkymmenellä sadalta vähennettynä.

Näin laskettu korvaus suoritetaan naimattomalle ja sellaiselle henkilölle, jonka vaimo on ollut ansiotyössä, vielä kahdeksäkymmenelläviidellä sadalta vähennettynä.

Jos erotetulta henkilöltä on jäänyt saamatta palkka ennen erottamisajankohtaa palvelulta ajalta, on se korvattava hänelle

tai hänen leskelleen seitsemäntuhannen markan mukaan kuukaudelta.

Jos erotetulle tai virantoimituksesta pidätetylle henkilölle ei ole maksettu palkkaa virantoimituksesta pidättämisajalta, on siitä hänelle suoritettava korvausta kahdentuhannenviidensadan markan mukaan kuukaudelta, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajalta.

Jos erottamisajankohdasta alkavaan, peruskorvaukseen oikeutavaan kolmivuotiskauteen sisältyy sellaista aikaa, jolta erotettu henkilö on oikeutettu saamaan korvausta pidätysajan palkasta, vähennetään peruskorvaukseen oikeuttavaa ensimmäistä korvausvuotta vastaavasti.

II. Erikoiskorvaus.

Erikoiskorvausta suoritetaan harkinnan mukaan seuraavissa tapauksissa:

1) valtion palvelukseen takaisin otetuille tai muille toimialoille siirtyneille heille aiheutuneesta palkan menetyksestä siitä ajalta, minkä he ovat joutuneet palvelemaan siitä virasta tai toimesta, josta heidät erotettiin, saamaansa palkkausta tai sitä vastaavaa palkkausta pienemmällä palkalla;

2) valtion palvelukseen takaisin otetuille heidän osallistumisensa takia vuoden 1918 tapahtumiin aiheutuneesta virkaylenysten saamatta jättämisestä tai viivästymisestä;

3) ennen erottamisajankohtaa vähemmän aikaa kuin kolme vuotta palvelleille henkilöille, jotka suuren perheen, vankina olon, sairauden tai muun sellaisen syyn takia erottamisen jälkeen joutuivat erittäin hädänalaiseen asemaan;

4) henkilöille, jotka siitä syystä, että heidät todistettavasti vuoden 1918 tapahtumien johdosta rangaistukseksi siirrettiin alempaan virkaan tai toimeen, pakotettiin muuttamaan toiselle paikkakun-

nalle tai muulla tavoin poliittisista syistä kärsivät taloudellisia menetyksiä;

5) sellaisille työsopimuksen nojalla valtion palveluksessa olleille työntekijöille, jotka vuoden 1918 tapahtumiin osallistumisensa johdosta menettivät työpaikkansa tai poliittiseen painostuksen takia kärsivät taloudellisia menetyksiä; ja

6) vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden valtion palveluksessa olleiden henkilöiden leskille sekä vanhemmille, jos näiden toimeentulo on ollut riippuvainen asianomaisen ansiotuloista.

Erikoiskorvausta suoritetaan enintään 40.000 markkaa, elleivät aivan erikoiset syyt puolla suuremman korvauksen myöntämistä.

III. Leskille suoritettava korvaus.

Jos perus- tai erikoiskorvaukseen oikeutettu henkilö on kuollut, suoritetaan korvaus hänen leskelleen viidelläkymmenellä sadalla vähennettynä.

IV. Korvaus eläke-etujen menetyksestä.

1) Erotettu henkilö, joka on otettu takaisin valtion palvelukseen, on valtion eläkkeeseen nähden oikeutettu lukemaan hyväkseen enintään kymmenen vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta, riippumatta siitä, montako eläkevuotta hänellä tämän palveluksen perusteella on.

Erotetulle henkilölle, joka ei ole palannut takaisin valtion palvelukseen, voidaan myöntää ylimääräinen eläke. Sen suuruutta määrättäessä on otettava huomioon se virka tai toimi, jossa asianomainen on ollut valtion palveluksessa, niin myös palveltu aika sekä enintään 10 vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa val-

tion palveluksesta, Tätä oikeutta ei kuitenkaan ole erotetulla henkilöllä, johon nähden on ilmeistä, ettei hän ole tahtonutkaan tulla takaisin valtion palvelukseen.

2) Valtion palvelukseen takaisin otetulle erotetulle henkilölle tai erikoiskorvauksen 4 kohdassa mainitulle henkilölle, joka on jo siirtynyt tai vast'edes siirtyy eläkkeelle, ja joka poliittisen painostuksen takia ei ole päässyt niin ylenemään kuin muuten olisi ollut laita, voidaan myöntää ylimääräinen eläke siten laskettuna, että se ja jo myönnetty tai myönnettävä eläke yhdessä vastaavat eläkettä siitä virasta tai toimesta, johon asianomainen ilman painostusta tai syrjäyttämistä olisi saattanut tulla nimettyksi. Ylimääräistä eläkettä määrättäessä on otettava huomioon myöskin aika, minkä asianomainen on jo eläkkeellä ollut.

3) Erotetulle henkilölle, joka ennen erottamista on omasta tai kuolinpesänsä puolesta suorittanut eläkemaksuja valtionrauteiden eläkelaitokselle tai sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassalle taikka muulle vastaavalle kassalle, maksetaan, ellei hän ole uudelleen tullut eläkelaitosten osakkaaksi, suoritettut erät takaisin 15-kertaisina, kuitenkin enintään kymmenentuhatta markkaa. Jos erotettu henkilö on kuollut, on leskellä sama oikeus, edellyttäen, ettei hän saa eläkettä eläkelaitoksesta.

4) Vuoden 1918 tapahtumien johdosta erotetun henkilön leskelle, joka tätä ennen ei ole saanut eläkettä valtiolta tai eläkelaitoksilta, voidaan myöntää ylimääräinen eläke, jota laskettaessa on kohtuuden mukaan otettava huomioon myöskin aika, minkä hän tätä ennen on ollut eläkettä vailla.

V. Korvausten enimmäismäärä.

Tämän ehdotuksen mukaan suoritettavien korvausten enimmäis-

KULKULAITOSTEN JA YLEISTEN TIILIN

Valtioneuvosto on heinäkuun 19 päivänä 1946 asettanut rautatiehallituksen yhteyteen neuvottelukunnan, jonka puheenjohtajaksi on kutsuttu rautatiehallituksen apulaissienvalvoja, varatuomari Vaino Häkkinen sekä jäseniksi osastosihteeri Tapani Kaarle Aarre Konstantin Järnefelt, 1 luokan liikennetarkastaja Karl Johan Sora, 2 luokan kirjuri Victor Val-

demar Heinström, vaihdemiesten esimies Kero Kallio, veturinkuljettaja Innokas Högman, mainospiirtäjä Ludvig Kulo ja junamies Emil Edvard Simpanen. Neuvottelukunnan sihteerinä on marraskuun 1 päivästä 1945 lukien toiminut rautatiehallituksen apulaissiasianvalvoja, varatuomari Elias Mauri Teofilus Haila. Neuvottelukunnan tehtävänä on muun muassa tutkia niillä tavoin niille rautatieläisille, jotka vuonna 1918 tulivat toimistaan erotetuiksi joko kurinpitotuomioistuimen tai valtorikosoikeuden päätöksellä, olisi korvattava heidän mahdollisesti kärsimänsä menetykset, huomioon ottaen erikseen toisille toimialoille siirtyneet, valtionrautateiden palvelukseen uudelleen otetut, eläkkeellä olevat sekä erotettujen lesket, sekä lähettää suunnitelmansa ehdotuksineen tarpeellisiksi katsottavista määrärahoista kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle.

Tehtäväänsä suorittaessaan neuvottelukunta on todennut, ettei tutkittavien tapausten piirissä voida rajoittaa Ministeriön määräyskirjeessä mainittuihin rautatieläisiin, jotka vuonna 1918 tulivat toimistaan erotetuiksi joko kurinpitotuomioistuimen tai valtorikosoikeuden päätöksellä. Mainitut rautatieläiset muodostavat tosin pääryhmän, mutta vuoden 1918 tapahtumista aiheutui kärsimyksiä ja menetyksiä myös niille rautatieläistöksen palveluksessa olleille, joiden asia ei joutunut oikeuksien käsitteltäväksi, vaan jotka rautatieviranomaisten toimenpiteiden johdosta olivat pakotetut jättämään tehtävänsä. Näin oli koko ylimääräisen henkilökunnan ja yksityisoikeudellisessa työsuhteissa olleiden laita. Vuoden 1918 tapahtumien johdosta tai niiden yhteydessä menettivät useat rautatieläiset myös henkensä ja ne, jotka eivät tulleet erotetuiksi, saattoivat monella muulla tavoin kokea sellaista suhtautumista viranomaisten taholta, että että heidän asemansa oli vaikea. Tuohon asemaan joutuminen tuotti heille ennen muuta taloudellista menetyksiä. Useat rautatieläiset joutuivat väliaikaisesti virasta pidätetyiksi, siirrettiin alempaan virkaan tai toimeen, pakotettiin muuttamaan toiselle paikkakunnalle jne. Vuoden 1918 tapahtumien varjo lepäsi heidän yllään myös sen jälkeen kun heidän oli otettu takaisin rautatielaitoksen palvelukseen. Heidän osakseen ei tullut ta-

sapuolinen kohtelu silloin, kun kysymyksessä oli eteenpäin pääsy virkauralla ja virkanimitykset.

Neuvottelukunta on tähän vuoksi päättänyt siihen tulokseen, että kaikille niille rautatien palveluksessa olleille, jotka osallistumisensa takia vuoden 1918 tapahtumiin tavalla tai toisella joutuivat kärsimään taloudellisia menetyksiä, valtion varoista olisi suoritettava kohtuullinen hyvitys. Kaikki nämä henkilöt eivät ole enää hyvitystä vastaanottamassa. Sen vuoksi hyvitys olisi rajoitettuna suoritettava asienomaisen lähimmäille omaisille. Täten neuvottelukunta on pitänyt oikeudenmukaisena, että hyvitys suoritetaan ensi sijassa leskelle, tai jos hänkin on kuollut, lapsille yhteisesti, molemmissa tapauksissa määrättyin edellytyksin.

Neuvottelukunnan ehdotus rakentuu periaatteella, että vain varsinaiset menetykset olisi hyvitettävä. Kun eri korvauksia ei myöskään myönnettäisi ilman heikomusta ja kussakin tapauksessa pyrittäisiin hankkimaan kaikki saatavissa oleva todistusaineisto, ehdotus tekee oikeutta juuri niille, joiden kärsimykset ja menetykset neuvottelukunnan mielestä yhteiskunnan olisi todella hyvitettävä. Näin ollen ja kun kysymyksessä on hyvityksen suoritus vuoden 1918 tapahtumien johdosta erotetuille rautatieläisille siinä laajuudessa kun jäljempänä sanotaan ja nimenomaan poliittisten syiden takia viranomaisen taholta erottamisen tai muut rankaisutoimenpiteet kokeneille rautatieläisille, suljetaan korvausten saajain piiristä ensinnäkin kokonaan pois ne, jotka syyllistymällä yksityiseläntönsä rikoksiin joutuivat vuonna 1918 erotetuiksi. Samoin on niiden laita, joiden kannalla todellista taloudellista tappiota ei voida osoittaa esiintyneen.

Ehdotuksessa korvaukset on jaettu neljään ryhmään yleiskorvaukseen, peruskorvaukseen, erikoiskorvaukseen ja korvaukseen eläke-etujen menetyksestä. Ehdotuksessa käytetään sanontaa "erotettu rautatieläinen", jolla tarkoitetaan rautatien palveluksesta erotettua tai eroamaan joutunutta viran- tai työmenhaltijaa tai ylimääräiseen töihin haltijaa.

Erottamisajankohtana pidetään sen kuukauden viimeisiä päiviä, jonka kuluessa asianomainen pidätettiin virantoimituksesta tai hänen työskentelynsä rautatiellä muutoin loppui, olkoonpa, että erottamispäätös on annettu myöhemmin.

Yleiskorvaus:

Laillistamisensa vuoksi vuoden 1918 tapahtumiin joutuivat erotetut rautatieläiset kokemaan toisinajättelevien taholta vammavahingot ja puolueellista suhtautumista, josta heille ja heidän omaisilleen aiheutui rahalla korvamattonia tai ainakin rahassa vaikeasti arvioitavia menetyksiä ja kärsimyksiä. Samanlaisia kärsimyksiä suhtautumista joutuivat kokemaan myöskin sanottujen tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten omaiset.

Neuvottelukunta on pitänyt kohtuullisena, että nämä menetykset ja kärsimykset korvataan ja että siinä suhteessa jokaiselle erotetulle rautatieläiselle, taikka, jos hän on kuollut, hänen leskelleen, edellyttäen kuitenkin, että avioliitto oli solmittu ennen erottamisvuoden loppua, suoritetaan kymmenentuhannen markan suuruinen kertakaikainen korvaus. Jos leskikin on kuollut, olisi korvaus suoritettava rautatieläisen erottamisvuonna alaikäisillä olleille lapsille yhteisesti. Samoin edellytyksin olisi korvaus suoritettava myöskin vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten leskille ja lapsille.

Kun laillistamaton yhdyselämä ainakin siinä tapauksessa, että suhteesta on syntynyt lapsi, on avioliittoon rinnastettavissa, on neuvottelukunta katsonut tarpeelliseksi ja asianmukaiseksi, että kysymyksessä oleva korvaus olisi samoin edellytyksin kuin leskelle, suoritettava myöskin erotetun ja tahi vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneen rautatieläisen kanssa laillistamatonta yhdyselämää viettäneelle vaimolle, kuitenkin edellyttäen, että suhteesta oli syntynyt lapsi, niin myös lapsille yhteisesti, jos vaimo on kuollut.

Nyt kysymyksessä oleva korvaus sulki samalla piirinsä joukon tapauksia, joissa vähäinen korvaus muulla perusteella saattaisi tulla kysymykseen.

Peruskorvaus:

Vuoden 1918 tapahtumien jälkeen joutuivat erotetut rautatieläiset monista eri syistä kuten työttömyyden, vapausrangaistuksen, sairauden tai muun sellaisen syyn johdosta olemaan pitkät ajat ilman tointia, joutuen tämmöin vuoksi vaikeaan taloudelliseen asemaan. Näiden taloudellisten menetysten korvaamista pitää neuvottelukunta välttämättömänä. Jotta korvaus todella, mikäli mahdollista, vastaisi asianomaisen kärsimiä menetyksiä, olisi se laskettava siitä varsinaisesta virasta tai toimesta, josta asianomainen erotettiin tai josta eroonseen, taikka siitä vastaavasta virasta tai toimesta nykyisin maksettavan vuotuisen palkkauksen mukaan. Kuitenkin on neuvottelukunnan mielestä tarpeellista, että asianomaisen palvelusaika ennen erottamista otetaan korvausta määrittäessä huomioon, sillä on luonnollista, että valtion velvollisuudet sen palveluksessa kateen aikaa ollutta kohtaan on katsottava suuremmiksi kuin jos asianomaisen palvelusaika on ollut lyhempi. Sitäpaitsi pidemmän aikaa palvelleen on yleensä vaikeampi hankkia ja saada uutta työpaikkaa ja opia uutta ammattia.

Neuvottelukunta on pitänyt kymmenen vuoden palvelusaikaa ennen erottamista sellaisena aikana, joka oikeuttaisi asianomaisen saamaan täyden korvauksen, ja kolmen vuoden palvelusaikaa siinä rajana, jota vähemmän aikaa palvelleille ei korvausta säännöllisessä tapauksessa olisi suoritettava. Kuitenkin olisi korvausasioita käsittelevälle elimelle varattava mahdollisuus, milloin erityisiä syitä siihen olisi, harkinnan mukaan myöntää korvausta alle kolme vuotta palvelleellekin, niinkuin jäljempänä erikoiskorvauksen kohdalla endotetaan. Alle kymmenen ja yli kolme vuotta palvelleille olisi peruskorvaus myönnettävä palvelusvuosista riippuen alenevan asteikon mukaisesti. Kysymyksesäoleva korvaus olisi suoritettava vähentämättömänä minustaen ensimmäiseltä vuodelta erottamisen jälkeen, jätävästön se toiselta vuodelta olisi suoritettava kahdella kymmenelläviidellä sadalta ja kolmannelta vuodelta viidelläkymmenellä sadalta vähennettynä. Kolme vuotta olisi se aikaraja, jota pitämällä ajalta

ta korvausta ei olisi suoritettava. Tämän ajan katsoo neuvottelukunta nimittäin riittäväksi uuden ammatin opimiseen.

Siihen nähden, että toinen menettäminen kohtaa raskaampaa perheellistä kuin naimatonta tai sellaista naimisissa olevaa, jolla ei ole lapsia ja jonka vaimo käy ansiotyössä, on myöskin tämä seikka korvausta määrittäessä huomioitava. Tämä tapahtuisi käytännöllisin siten, että korvaus myönnettäisiin viimeksimainituille määrällisesti vähennettynä.

Kun erottamispäätökset annettiin eri aikoina ja joissakin tapauksissa pitkinkin ajan kuluttua siitä, kun asianomainen tosiasiallisesti lopetti työskentelynsä rautatien palveluksessa, ja korvaukseen oikeuttavan ajan laskeminen erottamispäätökseen ajankohdasta lukien saattaisi johtaa epätasaisuuteen korvausten suhteen, on tarpeen määrittellä tietty ajankohda, josta alkaen korvaukseen oikeuttava enintään kolmen vuoden aika olisi laskettava. Tarkoituksenmukaisimpina ajankohdina tässä suhteessa neuvottelukunta pitää sen kuukauden viimeistä päivää, jonka kuluessa asianomainen siirrettiin virantoimituksesta tai hänen työskentelynsä rautatiella jatkoon lopetettiin. Tämä on nimittäin se ajankohda, josta lukien asianomaiset eivät yleensä ilman palkkaa.

Uusiissa tapauksissa jäi niiltä, jotka siirrettiin virantoimituksesta tai jotka muuten lopettivat työskentelynsä rautatiella, viimeisen kuukauden palkka saamatta. Virantoimituksesta siirretyt eivät myöskään saaneet yleensä palkkaa siltä ajalta, minkä he olivat virantoimituksesta siirrettyinä. Jotkut hakivat pidentysajan lämpönsä myöhemmin oikeudenkäyntitietse. Korkein hallinto-oikeus on ratkaissut useita tällaisia juttuja ja asettanut yleensä sille kannalle, että koska virantoimituksesta pidenttämisen oli tapahtunut rautatieviranomaisen toimesta eikä oltu tehty uskottavaksi, että se oli oikeudettomasti tapahtunut, asianomaisille oli tuleva suostua heidän palkkasuistaan pidentysajalta. Tässä suhteessa viitattakoon korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen vuodelta 1921 veturinkuljettaja Frans Eber Staafin valitukseen palkan pidentystä koskevassa asiassa (tiedonantoja N 391) päätökseen vuodelta 1923 ratavertijä Antti

1. Einleitung, 2. Geographische Lage, 3. Historische Entwicklung, 4. Wirtschaftliche Lage, 5. Bevölkerung, 6. Verkehrsmittel, 7. Wasserbau, 8. Landwirtschaft, 9. Industrie, 10. Handel, 11. Finanzen, 12. Sozialwesen, 13. Kultur, 14. Sport, 15. Wissenschaften, 16. Kunst, 17. Literatur, 18. Presse, 19. Religion, 20. Politik, 21. Militär, 22. Verwaltung, 23. Recht, 24. Medizin, 25. Wissenschaften, 26. Kunst, 27. Literatur, 28. Presse, 29. Religion, 30. Politik, 31. Militär, 32. Verwaltung, 33. Recht, 34. Medizin, 35. Wissenschaften, 36. Kunst, 37. Literatur, 38. Presse, 39. Religion, 40. Politik, 41. Militär, 42. Verwaltung, 43. Recht, 44. Medizin, 45. Wissenschaften, 46. Kunst, 47. Literatur, 48. Presse, 49. Religion, 50. Politik, 51. Militär, 52. Verwaltung, 53. Recht, 54. Medizin, 55. Wissenschaften, 56. Kunst, 57. Literatur, 58. Presse, 59. Religion, 60. Politik, 61. Militär, 62. Verwaltung, 63. Recht, 64. Medizin, 65. Wissenschaften, 66. Kunst, 67. Literatur, 68. Presse, 69. Religion, 70. Politik, 71. Militär, 72. Verwaltung, 73. Recht, 74. Medizin, 75. Wissenschaften, 76. Kunst, 77. Literatur, 78. Presse, 79. Religion, 80. Politik, 81. Militär, 82. Verwaltung, 83. Recht, 84. Medizin, 85. Wissenschaften, 86. Kunst, 87. Literatur, 88. Presse, 89. Religion, 90. Politik, 91. Militär, 92. Verwaltung, 93. Recht, 94. Medizin, 95. Wissenschaften, 96. Kunst, 97. Literatur, 98. Presse, 99. Religion, 100. Politik.

THE KOKOTOKO

[illegible]

laitoksen palveluksessa edes entistä virkaansa tai toimintansa vastaavan aseman. Neuvottelukunnan mielestä on oikein, että myöskin edellä mainituista taloudellisista menetyksistä suoritetaan asianomaisille korvaus. Sen, samoin kuin muidenkin tällaisissa ryhmässä olevien korvausten suuruus olisi, eri tapauksien ollessa suuresti erilaisia, jätettävä riippumaan sen elimen harkinnasta, joka esisi tehtäväkseen käsitellä ja ratkaista erotettuja rautatieläisiä koskevat korvausasiat.

Edellä olevaan kohtaan läheisesti liittyvä tapaus on se, että vuoden 1918 tapahtumiin osallistuneet erotetut rautatieläiset, jotka otettiin takaisin rautatien palvelukseen, joutuivat usein nimityksissä sivuutetuiksi joten heille jatkuvasti niiden tapahtumien johdosta aiheutui taloudellista tappiota. Tämä olisi heille harkinnan mukaan korvattava.

Siinkuin peruskorvausta koskevan esityksen yhteydessä jo mainittiin, olisi myöskin sellaisille erotetuille rautatieläisille, jotka olivat palvelleet rautatiellä lyhemän ajan kuin kolme vuotta, suoritettava poikkeustapauksissa korvausta. Korvaus tulisi käsitellä mm. silloinkin asianomaiset suuren perheen, vankana olon, sairauden tai muun sellaiseen syyn takia olivat joutuneet häädinhälsäiseen asemaan. Korvausta näin olisi myönnettävä korvausasioita käsittelevän elimen harkinnan mukaan.

Myöskin ne rautatieläiset, joita vuoden 1918 tapahtumien johdosta ei erotettu toimitaan, saattoivat näiden tapahtumien johdosta muulla tavoin joutua kärsimään taloudellisia menetyksiä. Heitä siirrettiin alemman virkaan tai toiseen, pakotettiin muuttamaan toiselle paikkakunnalle jne. Sikäli kuin tällaisia tapauksia voidaan todeta, näin olisi myöskin heille niistä toimenpiteistä aiheutuneista taloudellisista menetyksistä harkinnan mukaan korvausta myönnettävä.

Osallistumisensa johdosta vuoden 1918 tapahtumiin menetti työpaikkansa tai kärsi muuten poliittisen painostuksen takia taloudellisia menetyksiä myöskin suuri joukko työsovimukseen nojalla rautatien palveluksessa olleita työntekijöitä. Myöskin näille olisi mainituista menetyk-

sistä harkinnan mukaan myönnettyä korvausta.

Niinikään olisi tarpeen varata korvauksen myöntämisestä päättävälle elimelle mahdollisuus harkinnan mukaan myöntää korvausta myöskin vuoden 1913 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten vanhemmille, jos näiden toimeentulo on ollut pääasiassa riippuvainen asianomaisen ansiotuloista.

Korvaus eläke-etujen menetyksestä:

Erotetut rautatieläiset menettivät myöskin eläkeoikeutensa. Vuoden 1913 kappinan johdosta kurinpidollisesti tuomittujen armantamisesta 25 päivänä tammikuuta 1934 annetulla lailla armahdettiin kurinpidotteita erotetut valtion virka- ja palvelusmiehet siten, että jos ne jälleen saivat tai olivat saaneet valtion toimen, oli heillä tässä toimeensa oikeus lukea hyväkseen entinen palvelusaikansa palkkionkorotuksiin ja valtiolta tulevaan eläkkeeseen nähden samoin kuin kuilla saman laitoksen toisessa olevilla ja että ne kurinpidollisesti erotetuista, joilla täysipalveluksena olisi erotamisen tapahtuessa ollut oikeus valtion eläkkeeseen, olivat oikeutetut samaan täyden eläkkeen lain voimaan tulemisesta lukien. Edellisen vuoden 1913 kappinan johdosta tuomittujen armantamisesta annetun lain muuttamisesta 16 päivänä kesäkuuta 1933 annetulla lailla ulotettiin armahdus koskemaan tuomioistuimen viralta pantavaksi tuomitsemia viran- tai toimenhaltijoita ja työllisiä. Nämä armahduslait eivät siis koskeneet sellaisia, jotka eivät olleet saaneet jälleen valtion tointa, eivätkä myöskään sisältäneet mitään määräystä muussa kuin valtion palveluksessa toimitun ajan laskemisesta eläkevuosiin. Tätä viimeksi mainittuun seikkaan tulee, antaa voimassa olevan eläkelain 8 §:n 3 momentti valtioneuvostolle valtuudet määrätä, missä määrin asianomaisella on oikeus palvelusajaksi eläkkeen saamista varten lukea hyväkseen aika, mikä hän on ollut poissa valtion palveluksesta. Neuvottelukunnan mielestä olisi erotetulle rautatieläiselle myönnettävä oikeus aikaisemmista palvelusvuosista riippumatta lukea eläkevuosinaan enintään kymmenen vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa valtion

palveluksesta. Voimassa olevia säännöksiä olisi tässä kohden muutettava. Mitä tulee sellaiseen erotettuun rautatieläiseen, jota ei ole uudelleen otettu rautatien palvelukseen, tulisi hänellä olla oikeus saada valtion veroista eläkettä samoin edellytyksin kuin valtion palveluksessa olevillakin. Eläkelain muuttamisen välttämiseksi olisi eläke järjestettävä ylimääräisen eläkkeen muodossa, joka eläkevuoista riippuen määrättäisiin samansuuruiseksi kuin vastaava vakinainen eläke. Tässä tapauksessa olisi eläke määrättävä sen viran tai toimen mukaan, jossa asianomainen oli erottamisen tai eroamisen tapahtuessa. Tällaista oikeutta ei kuitenkaan tulisi olla sellaisella, johon nähden on ilmeistä, ettei hän ole tahtonutkaan tulla takaisin valtion palvelukseen.

Niinkuin edellä jo on viitattu, ovat vuoden 1913 tapahtumiin osallistuneet rautatieläiset joutuneet useissa tapauksissa poliittisista syistä karsimien painostusta ja sen johdosta tulleet jatkuvasti syrjityiksi nimityksissä. Eläkkeelle jo siirtyneelle tai vast'edes siirtymälle, joka tämmöisellä johdosta on saanut tai saa pienemmän eläkkeen kuin mikä hänelle kontuuden mukaan olisi ollut tai olisi tuleva, olisi sen vuoksi suoritettava hyvitys näin karsimistensa vahingosta. Asia olisi myöskin tässä tapauksessa käytännöllisimmän järjestettävissä ylimääräisen eläkkeen muodossa. Ylimääräinen eläke olisi laskettava siten, että se ja jo myönnetty tai myönnettävä eläke yhdessä vastaisivat eläkettä sellaisesta virasta tai toimesta, johon asianomainen ilman painostusta ja syrjyttämistä olisi saattanut tulla nimitetyksi. Ylimääräistä eläkettä määrätessä olisi otettava huomioon myöskin aika, minkä asianomainen on jo eläkkeellä ollut.

Useimmat erotetuista rautatieläisistä olivat suorittaneet joko omasta tai kuolinpesänsä puolesta eläkemaksuja valtionrautateiden eläkelaitokselle tai sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassalle. Niiden osalta, jotka eivät ole tulleet uudelleen näiden eläkelaitosten osakkaisiksi, ovat suoritettavat maksut, laitoksille vahvistettujen ~~ohjeiden~~ ^{ohjeiden} mukaisesti, jääneet laitosten hyväksi. Valtionrau-

tateiden eläkelaitoksen hyväksi siten jääneiden maksujen kokonaismäärä on 802.718 markkaa 80 penniä. Vastava summa sojaviiden ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassan osalta on 90.755 markkaa 90 penniä. Vaikkakin maksujen jääminen laitteiden hyväksi on perustunut niiden ohjeantäisiin, katsoo neuvottelukunta, että asianomaisille olisi harkinnan mukaan suoritettava heidän eläkelaitoksille suorittamistaan maksuista korvaus, jota määrättäessä olisi otettava huomioon myöskin korke ja nykyistä rahanarvon alenemista vastaava hyvitys.

Hiille vuoden 1918 tapahtumien johdosta erotettujen tai henkensä menettäneiden rautatieisten leskille, joiden joita eivät tätä ennen ole saaneet eläkettä valtiolta tai eläkelaitoksilta, olisi varattava mahdollisuus saada ylimääräistä eläkettä, jota laskettaessa kohtuuden mukaan olisi otettava huomioon myöskin aika, jinkä asianomainen on ollut eläkkeellä vailla.

Korvausten enimmäismäärä.

Neuvottelukunta ei pidä mahdollisena, että vuoden 1918 tapahtumien johdosta menetyksiä kärsineille rautatieisille yleensä voitaisiin korvata heille aiheutuneet vahingot täysimääräisinä vaan olisi korvaus rajoitettava. Korvausten enimmäismäärän rajoittamista 150.000 markkaksi pitää neuvottelukunta kohtuullisena. Tähän summaan ei kuitenkaan tulisi sisältyä korvaus eläke-erien menetyksestä.

Korvausten varovaraus.

Ehdotetut korvaukset, vaikka ne suoritettaisiinkin menetyksiä kärsineille nykyisen palkkauksen mukaan laskettuina, eivät yleensä kuitenkaan tulisi vastaamaan asianomaisten todella kärsimä menetyksiä, kun ottaa huomioon, että reaalipalkat eivät yleensä ole nousseet samassa suhteessa kuin rahan arvo on laskenut. Tämän nähdessä ja huomioonottaen ei liian helpoksi sen, että asianomaiset tulevat saamaan korvaukset vasta vanha-aikana, vaan sen jälkeen kuin menetykset ovat tapahtuneet ja että korvaussumman saattamiseksi korvauksia eri aikoina tapahtuneista taloudellisista menetyksistä, joihin aikoina verotus on suuresti vaihdellut, neuvottelukun-

nan mielestä ei olisi kannattavaa, jos korvaukset joutuisivat nykyisen
erityisen raskaan verotuksen alaisiksi. Neuvottelukunta katsoo nimittäin
että kysymyksessä olevat korvaukset olisi lailla määrättävä varsiksi val-
tioille, kun alle ja seurakunnalle suoritettavista veroista.

Korvausasioiden käsittely.

Korvausasioiden käsittely ja ratkaisu, lukuunottamatta asioita,
joissa eläkkeen määrääminen tulisi kysymykseen, olisi uskottava neuvot-
telukunnalle. Neuvottelukunta katsoo omaavansa tämän tehtävän hoitamise-
seen tarvittavan asiantuntemuksen ja pätevyyden. Jos neuvottelukunta ei
olisi päätöksestä yksimielinen, olisi siinä tapauksessa, että vähintään
kaksi neuvottelukunnan jäsenistä olisi eri mieltä, asia esitettävä kri-
sulustoisten ja yleisten taiden ministeriön ratkaistavaksi. Jos ratkaisu-
valta korvausasioissa uskottaisiin jollekin muulle elimelle, olisi tä-
män kaltava neuvottelukunnan mielipidettä asiassa. Kysymyksen ollessa
eläkkeen määrittämisestä, olisi asia mainitun ministeriön ratkaistava,
mutta olisi neuvottelukunnan mielestä tarpeellista, että neuvottelukun-
nan mielipidettä asiassa kuultaisiin.

Tarvittava määräraha.

Korvauksia varten tarvittava määräraha on varsin vaikea esti ar-
vioitavissa. Se laista sienenistoa, jonka pohjalta voitaisiin arvioida
kuinka paljon ja kuinka suuria korvauksia tulleen anotaan, ei ole ollut
määrällistä monarkia. Huomiota on lisäksi otettava, että useassa tapauk-
sessa korvauksen suurus on jätetty korvauksia myöntävän elimen harkinnas-
ta riippuvaksi. Käytettävissä olevan aineiston nojalla neuvottelukunta
on tehnyt seuraavia laskelmia: Lääkintö- ja sairauslaitoksissa erotettuja rau-
tatieläisiä oli kaikkiaan 388 sekä valtiorikosoikeuden ja muiden oikeuk-
sien päätöksellä erotettuja 384, eli yhteensä 1.275 erotettua. Näistä
on vähintään yli puolet otettu takaisin rautatien palvelukseen. Takaisin ote-
tuista on noin kolmannes ollut erossa 6 - 10 vuotta ja loput eri pitkiä
aikoja. Edellä mainittuun erotettujen lukumäärään eivät sisälly ylimäärä-
iset eivätkä työsuojelussuhteissa olleet työntekijät. Erotetuista on

osa jo kuollut ja heidän kohdaltaan tulee siis kysymykseen siunattua yleiskorvauksen suorittaminen sekä jaisakin tapauksissa korvaus ennen erottamisajankohdan palveluista ajasta saatava jätkeistä palkasta. Miellyttäen, että niiden osalta, joille suoritetaan muutenkin kuin yleiskorvausta, korvausten keskimääräinen suuruus nousee vastaantulemista markkaan, neuvottelukunta on arvioinut korvauksiin aik kaikkiaan tarvittavan määrän arviolta sadaksi miljoonaksi markaksi (150.000.000) markaksi.

Edellä olevan perusteella neuvottelukunta tekee seuraavan ehdotuksen:

1. Ehdotus valtionrautateiden palveluksessa olleille ja heidän omaisilleen vuoden 1913 tapahtumien johdosta siunattuneiden menetysten korvaamisesta.

Vuoden 1913 tapahtumien johdosta valtionrautateiden, kurin- totuomioistuin tai muun oikeuden päätöksellä tein viranomaisen toimipiteellä poliittisista syistä erotettu, sanottujen tapahtumien johdosta eroamaan joutunut tai muulla tavoin taloudellista menetyksiä kersin joutunut valtionrautateiden palveluksessa ollut vira- tai toimihaltija tai työllinen aikka hänen tai mainittujen tapahtumien johdosta henkensä menettäneen rautatiellisen omaisuus on oikeutettu eri maksuudesta saamaan valtion veroista sellaista korvausta kuin jätke on määrätty.

Korvaukseen oikeutetuista tässä ehdotuksessa käytetyllä yhteisnimityksellä "erotettu rautatiellinen" tarkoitetaan rautatien palveluksesta erotettua tai eroamaan joutunutta vira- tai toimihaltijaa tai ylimääräisen toimen haltijaa.

Erottamisajankohdasta pidetään sen kuukauden viimeistä päivää, jonka kuluessa asianomainen pidätettiin virettämisestä tai hänen työskentelynsä rautatiellä muuten loppui, olkoon a, että erottamisajankohdasta on annettu myöhemmin.

Korvausta suoritetaan yleis-, perus- ja erikoiskorvauksena sekä

korvauksena eläke-etujen menetyksestä.

I Yleiskorvaus.

Yleiskorvauksena suoritetaan jokaiselle erotetulle rautatieläiselle kymmenentuhatta markkaa. Jos erotettu rautatieläinen on kuollut, suoritetaan samansuuruinen korvaus hänen leskelleen, edellyttäen, että avioliitto oli solmittu ennen erottamisvuoden loppua. Jos leskikin on kuollut, maksetaan korvaus erotetun rautatieläisen erottamisvuonna alaikäisinä olleille lapsille yhteisesti. Samansuuruinen korvaus suoritetaan samoin edellytyksin myöskin vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten leskille tai lapsille. Sama koskee laillistamattomia suhteita, mikäli asianomaiset ovat todistettavasti asuneet yhdessä ja suhteesta on syntynyt yksi lapsi.

II Peruskorvaus.

Peruskorvausta suoritetaan erotetulle rautatieläiselle enintään kolmen vuoden ajalta erottamisajankohdasta lukien, jos hän vapausrangaistukseen, sairauden, työttömyyden tai muun sellaisen syyn takia ei ollut voinut jättäytyä ensiotyöhön. Korvaus määrätään siitä varsinaisesta virasta tai toimesta, josta asianomainen on erotettu, tai siitä vastaavasta virasta tai toimesta nykyisin maksettavan vuotuisen palkan perusteella, ottamalla huomioon ennen erottamisajankohtaa palveltu aika seuraavasti:

Palvelusaika ennen erottamisajankohtaa Korvausprosentti palkasta

10 vuotta tai yli	100 %
9 - 10 vuotta	90 %
8 - 9 "	80 %
7 - 8 "	70 %
6 - 7 "	60 %
5 - 6 "	50 %
4 - 5 "	40 %
3 - 4 "	30 %

Jos palvelusaika on ollut kolme vuotta lyhempi, ei peruskor-

vausta suoriteta.

Kadellämainitulla tavalla laskettu peruskorvaus suoritetaan ensimmäiseltä vuodelta vähentämättömänä, toiselta vuodelta kahdelläkymmenelläviidellä sadalta ja kolmannelta vuodelta viidelläkymmenellä sadalta vähennettynä.

Niin laskettu peruskorvaus suoritetaan naimattomalle ja sellaiselle lapsettomalle rautatieläiselle, jonka vaimo on ollut ansiotyössä, vielä kahdelläkymmenelläviidellä sadalta vähennettynä.

Jos erotetulta rautatieläiseltä on jäänyt maksamatta palkkaus ennen eroamisajankohtaa palvelulta ajalta on ~~se laskettava~~ hänelle ^{korva} suoritettava vastaavasta virasta tai toimesta nykyisin maksettavan palkan mukaisesti, tai ^{jos} jos hän on jo kuollut, on vastaavansuuruinen korvaus suoritettava hänen ^{lapseen} oikeudenomistajilleen. Mikäli erotetulle tai virantoimituksesta pidätetylle rautatieläiselle ei ole maksettu alkaa virantoimituksesta pidättämisajalta, on ^{mitä} se hänelle suoritettava ^{korvaus} (tässä määrän) peruskorvauksen mukaisesti.

III Erikoiskorvaus.

Erikoiskorvausta suoritetaan neuvottelukunnan harkinnan mukaan seuraavissa tapauksissa:

1) Rautatien palvelukseen takaisin otetuille tai muille toimialoilta siirtyneille heille aiheutuneesta palkan menetyksestä siinä ajalta, kun minkä he ovat joutuneet palvelemaan siitä virasta tai toimesta, josta heidät erotettiin, saamaansa palkkausta tai sitä vastaavaa palkkausta pienemmällä palkalla,

2) Rautatien palvelukseen takaisin otetuille heidän osallistumisensa takia vuoden 1918 tapantumiin aiheutuneesta virkaylennysten saamatta jättämisestä tai viivästymisestä;

3) Niille ennen eroamisajankohtaa vähemmän aikaa kuin kolme vuotta palvelleille, jotka suuren perheen, vanhuksena olon, sairauden tai muun sellaisen syyn takia erottamisen jälkeen joutuivat erittäin hädäntalaiseen asemaan;

4) Niille rautatieläisille, jotka siitä syystä, että heidän toistettavasti vuoden 1918 tapahtumien johdosta rangaistukseksi siirrettiin ulkomaille virkaan tai toimeen, pakotettiin siirtymään toiselle paikkakunnalle tai muulla tavoin poliittisista syistä kärsivät taloudellisia menetyksiä;

5) Sellaisille työsuhteen nojalla työskunnelleille rautatien työntekijöille, jotka vuoden 1918 tapahtumien osallistumisensa johdosta menettivät työpaikkansa tai poliittisen painostuksen takia kärsivät taloudellisia menetyksiä; ja

6) Vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden rautatieläisten vanhemmille, jos näiden toimeentulo on ollut riippuvainen asianomaisen ansiotuloista, ei kuitenkaan enempää, kuin mitä yleiskorvauksena on määrätty.

IV Korvaus eläke-etujen menetyksestä.

1) Erotettu rautatieläinen, joka on otettu takaisin valtion palvelukseen, on valtion eläkkeeseen nähden oikeutettu lukemaan x hyväkseen enintään kymmenen vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta, riippumatta siitä, montako eläkevuotta näennäisen palveluksen perusteella on.

Erotetulle rautatieläiselle, joka ei ole palannut takaisin valtion palvelukseen, voidaan myöntää ylimääräinen eläke. Sen suuruutta määrittäessä on otettava huomioon se virka tai toimi, jossa asianomainen on ollut valtion palveluksessa, niin kx myös palvelus aika sekä enintään 10 vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta. Tätä oikeutta ei kuitenkaan ole erotetulle rautatieläisellä, johon nähden on ilmeistä, ettei hän ole tahtomukseen tullut takaisin valtion palvelukseen.

2) Rautatien palvelukseen x takaisin otetulle erotetulle rautatieläiselle tai erikoiskorvauksen 4 kohdassa mainitulle rautatieläiselle, joka on jo siirtynyt tai vast'edes siirtyy eläkkeelle, ja joka poliittisen painostuksen takia ei ollut päässyt niin ylenemään kuin muut olisi

ollut laita, voidaan myöntää ylimääräinen eläke siten laskettuna, että se ja jo myönnetty tai myönnettävä eläke yhdessä vastaavat eläkettä siitä virasta tai toimesta, johon asianomainen ilman painostusta tai syrjäyttämistä olisi saattanut tulla nimitetyksi. Ylimääräistä eläkettä määrättäessä on otettava huomioon myöskin aika, minkä asianomainen on jo eläkkeellä ollut.

3) Erotetulle rautatieläiselle, joka ennen erottamista on omasta tai kuolinpesänsä puolesta suorittanut eläkemaksuja valtionrautateiden eläkelaitokselle tai sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassalle, suoritetaan, ellei hän ole uudelleen tullut eläkelaitosten osakkaaksi, neuvottelukunnan harkinnan mukaan korvaus, joka vastaa hänen eläkelaitoksille suorittamiensa maksuja korkoineen ja inflaatiokorotuksineen.

4) Vuoden 1918 tapahtumien johdosta erotetun tai hen. ensi. menettäneen rautatieläisen leskelle, joka tätä ennen ei ole saanut eläkettä valtiolta tai eläkelaitoksilta, voidaan myöntää ylimääräinen eläke, jota laskettaessa on kohtauden mukaan otettava huomioon myöskin aika, minkä hän tätä ennen on ollut eläkkeellä vailla.

V Korvausten enimmäismäärä.

Tässä ehdotuksen mukaan suoritettavien korvausten kokonaismäärä, eläkekorvauksia lukuunottamatta, ei saa nousta 150.000 markkaa suuremmaksi.

VI Korvausten verovapaus.

Suoritettavat korvaukset ovat vapaat valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle suoritettavista veroista.

VII Korvausasioiden käsittely.

Tässä ehdotuksessa mainitut korvausasiat käsittelee ja ratkaisee rautatiehallituksen yhteyteen asetettu vuonna 1918 erotettujen rautatieläisten asioita käsittelevä neuvottelukunta. Neuvottelukunnan päättökäestä ei saa valittaa, mutta asia on alistettava kulkulaitosten ja

yleisten taiden ministeriön ratkaistavaksi, jos vähintään kaksi neuvottelukunnan jäsentä on päätöksestä eri mieltä. Eläkkeen määräämistä koskevat asiat käsittelee mainittu ministeriön neuvottelukunnan mielipidettä kuultuaan.

Helsingissä, tammikuun 7 päivänä 1946.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Jaljennös.

Valtioneuvoston yleinen istunto
Esittelylista valtiovarainministeriöstä
torstaina 17 päivänä huhtikuuta 1947.

Ministerit: M.P. - C.E. - V.V. - U.T. - O.H. - R.S. - R.T. - Y.L. -
E.K. - Y.M. - M.J. - E.P. - L.H. - T.N.V. - P.V. - L. K. - Y.K. -
E.J.

Pöytäkirjurina: Notaari. Kivinen

Oikeuskansleri saapuvilla.

Ministeri Hiltunen.

1) Valtiovarainministeriön ehdotus
vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä valtion
palveluksesta erotetuille ja heidän leskil-
leen myönnettävien korvausten valmistavasta
käsittelystä.

Hyväksytty
valtioneuvoston istun-
nossa 17/4-47.
Y.K.

Liite I.

2) Valtiovarainministeriön ehdotus
vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä omaisuus-
ensa menettäneille Pietarin-Valkeasaaren
rataosalla valtion palveluksessa olleille
myönnettävien korvausten valmistavasta kä-
sittelystä.

Liite II.

John Hellén.

Liite I.

Sen johdosta, että eduskunta ~~xxxxx~~ kuluvaan vuoden tulo- ja
menoarvion 15 Pl.II:36 kohdalla on ottanut 100 miljoonan suuruisen
määrärahan korvauksia varten vuoden 1918 tapahtumien yhteydessä valtion
palveluksesta erotetuille ja heidän leskilleen, määränneen valtioneu-
vosto, että anomuksia korvauksien myöntämisestä valtion varoista val-
mistavasti käsiteltäessä on noudatettava seuraavia perusteita:

Korvaukseen oikeutettu on vuoden 1918 tapahtumien johdosta val-
tiorikosoikeuden, kurinpitotuomioistuimen tai muun oikeuden päätöksel-
lä taikka viranomaisen toimenpiteellä poliittisista syistä erotettu,
sekä sanottujen tapahtumien johdosta eroamaan joutunut tai muulla ta-
valla taloudellisia menetyksiä kärsinyt valtion palveluksessa ollut
viran tai toimen haltija tahi työläinen taikka hänen elossa oleva les-
kensä, jäs avioliitto oli solmittu ennen erottamisvuoden loppua, samoin

kuin myös mainittujen tapahtumien johdosta menettäneen valtion palveluksessa olleen henkilön leski tai vanhemmat. Sama koskee laillistamattomia suhteita, mikäli asianomaiset ovat todistettavasti asuneet yhdessä ja varsinkin, jos suhteessa on syntynyt lapsi.

Erottamisajankohtana pidetään sen kuukauden viimeistä päivää, jonka kuluessa asianomainen pidätettiin virantoimituksesta tai hänen työskentelynsä valtion palveluksessa muutoin loppui, olkoon, että erottamispäätös on annettu ~~myöhemmin~~ myöhemmin.

Korvausta suoritetaan perus- ja erikoiskorvauksena sekä korvauksena eläke-etujen menetyksestä. Korvauksia jaettaessa on sosiaaliset näkökohdat otettava huomioon niin ettei korvausta myönnetä henkilölle, jotka nykyisen taloudellisen asemansa perusteella eivät ole korvauksen tarpeessa.

I Peruskorvaus.

Jos erotettu henkilö vapausrangaistuksen, sairauden, työttömyyden tai muun sellaisen syyn takia ei ole voinut päästä työhön, suoritetaan hänelle peruskorvausta enintään kolmen vuoden ajalta erottamisajankohdasta lukien. Peruskorvaus lasketaan kahdentuhannenviidensadan markan mukaan kuukaudelta ottamalla huomioon erottamisajankohtaan ~~xxx~~ palveltu aika seuraavasti:

Palvelusaika ennen erottamisajankohtaa	Korvausprosentti
10 vuotta tai yli	100 %
9 - 10 "	90 %
8 - 9 "	80 %
7 - 8 "	70 %
6 - 7 "	60 %
5 - 6 "	50 %
4 - 5 "	40 %
3 - 4 "	30 %

Jos palvelusaika on ollut kolmea vuotta lyhyempi, ei peruskorvausta suoriteta.

Edellä mainitulla tavalla laskettu peruskorvaus suoritetaan ensimmäiseltä vuodelta täysimääräisenä, toiselta vuodelta kahdelläkymmenelläviidellä sadalta ja kolmannelta vuodelta viidelläkymmenellä sadalta vähennettynä.

Näin laskettu korvaus suoritetaan naimattomalle ja sellaiselle henkilölle, jonka vaimo on ollut ansiotyössä, vielä kahdelläkymmenelläviidellä sadalta vähennettynä.

Jos erotetulta henkilöltä on jäänyt saamatta palkka ennen erottamisajankohtaa palvelullulta ajalta, on se korvattava hänelle tai hänen leskelleen seitsemäntuhannen markan mukaan kuukaudelta.

~~xxxxx~~

Jos erotetulle tai virantoimituksesta pidätetylle henkilölle ei ole maksettu palkkaa virantoimituksesta pidättämisajalta, on siitä hänelle suoritettava korvausta kahdentuhannenviidensadan markan mukaan kuukaudelta, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajalta.

Jos erottamisajankohdasta alkavaa, peruskorvaukseen oikeuttavaan kolmivuotiskauteen sisältyy sellaista aikaa, jolta erotettu henkilö on oikeutettu saamaan korvausta pidätysajan palkasta, vähennetään peruskorvaukseen oikeuttavaa ensimmäistä korvausvuotta vastaavasti.

II. Erikoiskorvaus.

Erikoiskorvausta suoritetaan harkinnan mukaan seuraavissa tapauksissa:

1) valtion palvelukseen takaisin otetuille tai muille toimialoilta siirtyneille heille aiheutuneesta palkan menetyksestä siltä ajalta, minkä he ovat joutuneet palvelemaan siitä virasta tai toimesta, josta heidät erotettiin, saamaansa palkkausta tai sitä vastaavaa palkkausta pienemmällä palkalla;

2) valtion palvelukseen takaisin otetuille heidän osallistumisensa takia vuoden 1918 tapahtumiin aiheutuneesta virkaylennysten saamatta jäämisestä tai viivästyemisestä;

3) ennen erottamisajankohtaa vähemmän aikaa kuin kolme vuotta palvelleille henkilöille, jotka suuren perheen, vankina olon, sairauden tai muun sellaisen syyn takia erottamisen jälkeen ~~jatkavat~~ joutuivat erittäin hädänalaiseen asemaan;

4) henkilöille, jotka siitä syystä, että heidät todistettavasti vuoden 1918 tapahtumien johdosta rangaistukseksi siirrettiin alempaan virkaan tai toimeen, pakotettiin muuttamaan toiselle paikkakunnalle tai muulla tavoin poliittisista syistä kärsivät taloudellisia menetyksiä;

5) sellaisille työsopimuksen nojalla valtion palveluksessa olleille työntekijöille, jotka vuoden 1918 tapahtumiin osallistumisensa johdosta menettivät työpaikkansa tai poliittisen painostuksen takia kärsivät taloudellisia menetyksiä; ja

6) vuoden 1918 tapahtumien johdosta henkensä menettäneiden valtion palveluksessa olleiden henkilöiden leskille sekä vanhemmille, jos näiden toimeentulo on ollut riippuvainen asianomaisen ansiotuloista.

Erikoiskorvausta suoritetaan enintään 40.000 markkaa, elleivät aivan erikoiset syyt puolla suuremman korvauksen myöntämistä.

III. Leskille suoritettava korvaus.

Jos perus- tai erikoiskorvaukseen oikeutettu henkilö on kuollut, suoritetaan korvaus hänen leskelleen viidelläkymmenellä sadalta vähennettynä.

IV. Korvaus eläke-etujen menetyksestä.

1) Erotettu henkilö, joka on otettu takaisin valtion palvelukseen, on valtion eläkkeeseen nähden oikeutettu lukemaan hyväkseen enintään kymmenen vuotta siitä ajasta, minkä hän on ollut poissa valtion palveluksesta, riippumatta siitä, montako eläkevuotta hänellä tämän palveluksen perusteella on.

2) Erotetulle henkilölle, joka ennen erottamista on omasta tai kuolinpesänsä puolesta suorittanut eläkemaksuja valtionrautateiden eläkelaitokselle tai sotaväen ja eräiden kulkulaitosvirastojen leski- ja orpokassalle taikka muulle vastaavalle kassalle, maksetaan, ellei hän ole uudelleen tullut eläkelaitosten osakkaaksi, suoritettut erät takaisin 15-kertaisina, kuitenkin enintään kymmenentuhatta markkaa. Jos erotettu henkilö on kuollut, on leskellä sama oikeus, edellyttäen ettei hän saa eläkettä eläkelaitoksesta.

3) Vuoden 1918 tapahtumien johdosta erotetun henkilön leskelle, joka tätä ennen ei ole saanut eläkettä valtiolta tai eläkelaitokselta, voidaan myöntää ylimääräinen eläke, jota laskettaessa on köhtuuden mukaan otettava huomioon myöskin aika, minkä hän tätä ennen on ollut eläkettä vailla..

V. Korvausten enimmäismäärä.

Suoritettavien korvausten enimmäismäärä, eläkekorvauksia lukuunottamatta, ei saa nousta 75.000 mk suuremmaksi. Kullekin korvaukseen oikeutetulle vahvistettu korvaussumma suoritetaan kahdessa erässä siten, että ensimmäisessä jaossa maksetaan kaksikolmasosaa ja toisessa erässä, sitten kun kaikki korvausanomukset on käsitelty, korvaussumman loppuosa ja, mikäli määräraha korvaussumman loppuosaan kokonaisuudessaan ei riitä, jakamalla jäljellä oleva osa tarkoitukseen myönnetystä määrärahasta suhteellisesti korvaukseen oikeutettujen ~~xxx~~ kesken. Leskille tulevat korvaukset suoritetaan kokonaisuudessaan yhdellä kertaa.

VI. Korvausten verovapaus.

Valtioneivosto päättäneen puoltaa Herra Tasavallan Presidentille esityksen antamista Eduskunnalle, että suoritettavat korvaukset ovat vapaat valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle suoritettavista veroista.

VII. Korvausten hakuaika.

Korvaushakemukset on toimitettava rautatiehallituksen yhteyteen asetetulle neuvottelukunnalle ennen kuluvaan vuoden heinäkuun loppua.

VIII. Korvausasioiden käsittely.

Edellä mainitut korvausanomukset, eläkeanomuksia lukuunottamatta, käsittelee alustavasti rautatiehallituksen yhteyteen asetettu vuonna 1918 erotettujen rautatieläisten asioita käsittelevä neuvottelukunta siten täydennettynä, että milloin kysymyksessä on muiden kuin valtionrautateiden palveluksessa olleiden henkilöiden korvausanomukset, kokouksiin osallistuvat asianomaisten virastojen tai laitosten edustajat, jotka valtioneuvosto määrää. Korvausanomukset ratkaisee lopullisesti valtiovarainministeriö, jonka päätöksestä ei voida valittaa. Eläkkeiden määräämistä koskevissa asioissa valtiovarainministeriö hankkii neuvottelukunnan lausunnon.

- - - - -

Liite II.

Sen johdosta, että eduskunta kuluvaan vuoden tulo- ja menoarviossa 15 P1. 11:39 kohdalla on ottanut 7 miljoonan suuruisen määrärahan korvauksiin varten vuoden 1918 tupahtumien yhteydessä omaisuutensa menettäneille Pietarin-Valkeasaaren rataosalla valtion palveluksessa olleille määrännee valtioneuvosto, että anomuksien valmistava käsittely korvausten myöntämisestä valtion varoista uskotaan rautatiehallituksen yhteyteen asetetun vuonna 1918 erotettujen rautatieläisten asioita käsittelevälle neuvottelukunnalle, että korvausta suoritetaan vain siinä tapauksessa, ettei asianomainen jo ennen ole saanut hyvitystä samasta syystä, että korvausta ei myönnetä;

1) henkilölle, jonka valtionvirka tai -toimi on ollut hänelle sivutoimena,

2) henkilölle, joka tammikuun 28 päivänä 1918 ei ollut Suomen kansalainen,

3) henkilölle, joka syyllistymisensä johdosta yksityisluontoihin rikoksiin on oikeuden tai viranomaisen päätöksellä erotettu virastaan tai toimestaan, eikä

4) pankkitalletuksista, käteisistä rahoista, arvopapereista ja kokoelmista.

Jos omaisuuden menettänyt henkilö on kuollut myönnetään korvaus hänen leskelleen, edellyttäen, että avioliitto oli solmittu ennen vuoden 1918 loppua. Jos leskikin on kuollut on korvaus maksettava tästä avioliitosta syntyneille, lapsille yhteisesti. Sama koskisi laillistamattomia suhteita, mikäli asianomaiset ovat todistettavasti v. 1918 asuneet yhdessä ja suhteesta on syntynyt lapsi.

Sen ohella valtioneuvosto vahvistanee korvauksen enimmäismäärän 60.000 markaksi.